

ZPRAVODAJ

MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Zpravodaj je tištěn na papíru původem z lesů s certifikátem FSC (Forest Stewardship Council), kde se hospodáří sociálně a ekologicky šetrným způsobem podle stanovených standardů.

Foto archiv MŽP

OBSAH:

Události měsíce

Ministr Jan Dusík	2
Dramatické dny v Kodani	3
Vláda schválila zásadní dokumenty	6
České ovzduší po 20 letech	9
Čeští nosorožci jedou do Keni	11

Finance

Zelená úsporám proti krizi	15
OPŽP – třetina rozebrána; XV. výzva pro zkvalitnění životního prostředí	17

Téma

Půlroční bilance a program ministrů životního prostředí	18
Úmluva o biologické rozmanitosti	22
Příležitost nikoli k oslavám, ale k lepšímu poznání	23

Z dění v rezortu

CHKO Jeseníky	28

Analýzy, souhrny, komentáře

Změny v institucích EU	31
Dopady Lisabonské smlouvy	31
Nálezová databáze ochrany přírody	32

Kodaňské hodiny se zastavily...

Hodiny, které více jak rok odpočítávaly začátek klimatického summitu OSN v Kodani, se zastavily 7. prosince 2009 v 10:00.

Na pódium v kongresovém Bella centru vystoupil dánský předseda vlády Lars Loekke Rasmussen a oficiálně uvítal delegáty ze 192 států světa s tím, že kodaňský summit představuje jedinečnou příležitost, kterou svět nesmí ztratit...

Prezidentkou 15. konference smluvních stran Kjótského protokolu byla zvolena bývalá dánská ministryně pro klima a energetiku Connie Hedegard, jenž v nové Evropské komisi zaujme post eurokomisařky pro otázky změny klimatu.

Expertí jednotlivých států se během jednoho týdne měli domluvit na tom, co bylo hlavní překážkou pro dosažení dohody v předcházejících dvou letech, tedy především na globálním scénáři pro snižování emisí skleníkových ply-

nů a finanční pomoci rozvojovým zemím. Další program konference předpokládal, že otázky, které by po prvním týdnu zůstaly otevřeny, dořeší ve zbývajících dnech politici – ministři a na závěr summitu i četné hlavy států, které měly stvrdit společnou dohodu o ochraně světového klimatu, která naváže na Kjótský protokol, jehož kontrolní období vyprší v roce 2012.

Vedoucím delegace České republiky byl předseda vlády Jan Fischer, delegaci tvořili experti na problematiku změny klimatu. Mezi jejími členy byl jak současný ministr životního prostředí Jan Dusík, tak jeho předchůdci Martin Bursík, Libor Ambrozek či Bedřich Moldan. Český vyjednávací tým vedl Pavel Zámyslický, ředitel odboru změny klimatu MŽP.

Krátce po návratu z Kodaně, 19. prosince, shrnul výsledky klimatického summitu, které nenaplnily ani umírněná očekávání, ministr životního prostředí Jan Dusík: „Kodaňská konference znamená pro Českou republiku jako člena Evropské unie promarněnou příležitost k dosažení ambiciózní dohody. V rámci možného je odsouhlasení dohody klíčových emitentů o vybraných základních parametrech budoucí klimatické dohody pozitivní. Na finální dohodě, která bude předpokladem pro účinné omezení klimatických změn, nás příští rok čeká ještě hodně práce.“

Více o dramatických dnech v Kodani najdete uvnitř Zpravodaje.

gá, Zdroj: MŽP,

<http://klimakodan.blog.idnes.cz>

Ministr životního prostředí

Jan Dusík

Foto archiv MŽP

JAN DUSÍK

JUDr. Jan Dusík, M.Sc., se narodil 25. dubna 1975 v Plzni. V letech 1993 – 98 studoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, kde obhájil v roce 2001 titul JUDr. V letech 2001– 2002 absolvoval studia oboru Změny a management životního prostředí na univerzitě v Oxfordu, kde získal titul M.Sc. V letech 1990 – 1998 byl členem Hnutí Brontosaurus, mezi roky 1993 – 1995 zde byl mezinárodním koordinátorem a od roku 1995 vedoucím ústřední kanceláře Hnutí Brontosaurus. Od roku 1998 pracuje na Ministerstvu životního prostředí v různých funkcích, od pozice referenta odboru zahraničních vztahů až po jmenování prvním náměstkem ministra a ředitelem sekce zahraniční, legislativní a státní správy v dubnu 2007.

Jan Dusík se profesně věnoval a věnuje oblasti legislativy v životním prostředí i jako předseda hnutí YEE (Youth and Environment Europe) v letech 1995 – 1997, člen a předseda EPS (Ekologický právní servis) v letech 1994 – 1998, místopředseda byra Řídící rady UNEP (Program OSN pro životní prostředí) v letech 2007 – 2009, předseda byra Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (Aarhuská úmluva) od června 2008.

Jan Dusík je ženatý a má jednoho syna.

Není aktivním členem žádné politické strany.

Zdroj: MŽP

Prezident republiky Václav Klaus jmenoval 30. listopadu 2009 nového ministra životního prostředí. Stal se jím dosavadní první náměstek ministra životního prostředí Jan Dusík. Převzal úřad z rukou premiéra Jana Fischera za odcházejícího Ladislava Mika, který se vrací na svou pozici v Evropské komisi v Bruselu.

„Vzhledem k tomu, že na Ministerstvu životního prostředí pracuji v různých funkcích již jedenáct let, mám o potřebách a prioritách úřadu docela dobrou představu. V tuto dobu je prvořadé neztratit vůči světu pozici v procesu vyjednávání o Kjótském protokolu, kterou jsme získali během našeho předsednictví EU, a aktivně pomáhat při nastávajících jednáních v dánské Kodani k dosažení co nejlepšího výsledku. Také bych rád dokončil již nastartované legislativní procesy a přijetí některých zákonů, např. zákona o ovzduší a též zákona o odpadech. Budu usilovat o pokračování věcného stylu na jednáních vlády a potvrzení vnímání Ministerstva životního prostředí jako konstruktivního a věcného partnera,“ řekl nový ministr životního prostředí Jan Dusík.

„Jsem rád, že se do čela MŽP dostává člověk, který úřad dobře zná a který se zde z pozice prvního náměstka aktivně podílel nejen na práci a jednáních s evropskými institucemi, ale také na přípravě všech zákonů a bude moci v resortu ihned pokračovat v započaté práci,“ zhodnotil jmenování svého nástupce odcházející ministr životního prostředí Ladislav Miko.

*Petra Roubíčková, tisková mluvčí MŽP,
upraveno (red)*

Vážení čtenáři, mnohá krásná setkání s bohatstvími přírody v roce 2010 a též úspěchy ve vašem pracovním i osobním životě za odbor vnějších vztahů Ministerstva životního prostředí, který pro vás připravuje Zpravodaj MŽP, přeje

Hana Kolářová, odpovědná redaktorka.

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

PF 2010

Pro pestrou přírodu, pro budoucnost.

Dramatické dny v Kodani

V dánské Kodani se 7. až 18. prosince 2009 sešli zástupci 193 států světa na klimatickém summitu OSN, aby se snažili uzavřít dohodu, která naváže na Kjótský protokol a umožní radikálně snižovat emise skleníkových plynů v globálním měřítku. Podle dánských hostitelů se největší klimatické konference v historii zúčastnilo více než 35 000 delegátů, kteří se v rámci své činnosti zabývají různými aspekty spojenými se změnou klimatu. Jak probíhala jednání, přiblíží následující útržky ze záznamů členů české delegace na kodaňském summitu. V úplnosti najdete příspěvky na českém blogu kodaňské konference <http://klimakodan.blog.idnes.cz/>.

Hodiny odpočítávající začátek kodaňského summitu se zastavily

...Úvodní projevy zástupců jednotlivých skupin nepřinesly nic nového a naznačily, že alespoň začátek vyjednávání bude stejně složitý jako vše, co jsme zažili na předchozích kolech rozhovorů. Země Afriky například přišly s tím, že je pro ně neakceptovatelné, aby výstupem z Kodaně byla "pouze" politická – právně nezávazná – dohoda. Představitel Súdánu, který zastupuje skupinu G77, sdružující 130 rozvojových zemí a Čínu, prohlásil, že historická zodpovědnost leží jasně na straně rozvinutých zemí, od kterých očekává jasné redukční závazky na úrovni 40 % do roku 2020 a finanční pomoc ve výši 1,5 % jejich celkového HDP.

První den jednání byl doprovázen nebyvalým ruchem a dlouhými frontami, v kterých spořádaně několik tisíc delegátů čekalo na akreditaci a vstup do areálu Bella centra. Vše je bedlivě sledováno a každý se při vstupu musí podrobit prohlídce srovnatelné s tou, na kterou jsme zvyklí na letištích...

Pavel Zámyslický, vedoucí vyjednávacího týmu ČR, 7. prosinec 2009, 22:28

Únik tajného dokumentu

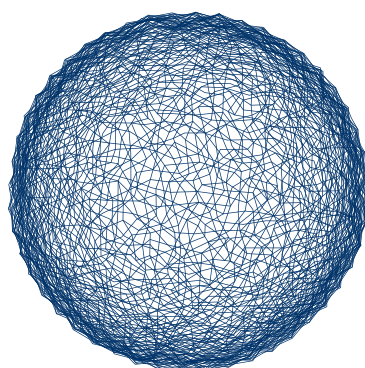
Delegáty druhý den kodaňského summitu o ochraně klimatu nemile překvapila zpráva, že hostitelské zemi, která navenek i v zákulisí intenzivně pracuje na úspěchu nové klimatické dohody, unikl tajný dokument, který představuje právě základ toho, na čem by se měly smluvní strany během následujících necelých dvou týdnů dohodnout... Dokument nebyl vůbec určen pro veřejnost a rozhořčení projevíli především představitelé některých rozvojových států, podle kterých je text značně nevyvážený a zvýhodňuje především bohatší rozvinuté země. Podle rozvojových zemí text soustřeďuje do rukou vyspělých států rozhodující sílu

v oblasti politiky ochrany klimatu a role OSN jako nezávislého arbitra je odsunuta na vedlejší kolej...

Klára Mikulíková, členka vyjednávacího týmu ČR, a Pavel Zámyslický, 8. prosinec 2009, 22:59

Bouřlivá atmosféra během vyjednávání

Během ranního zasedání, které vedla prezidentka konference Connie Hedegaard, došlo k nečekanémuablokování jednání. Několik států, smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu

COP15
COPENHAGEN
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE 2009

(např. USA, Austrálie, Kostarika či Tuvalu), předložilo v polovině roku 2009 návrhy nových protokolů, které by měly řešit budoucí ochranu klimatu po roce 2012. Při projednávání tohoto bodu navrhl zástupce malého ostrovního státu Tuvalu, aby se vytvořila pracovní skupina, která by se zabývala právě návrhem vypracovaným tímto státem.

Tuvalu je ostrovní stát v oblasti jižního Tichého oceánu a patří k nejvíce ohroženým v důsledku negativních dopadů klimatických změn. Kvůli malé nadmořské výšce (5 metrů) jsou ostrovy tvořící tento stát do budoucna ohroženy zvedáním hladiny světových oceánů. Pokud se bude nadále zvy-

šovat hladina, bude existence tohoto ostrova reálně ohrožena a jeho obyvatelstvo bude nuceno si hledat nový domov jinde, např. na nedalekém Novém Zélandu.

Vystoupení a požadavek zástupce Tuvalu vedl k neočekávanému zvratu v jednání. Následovala velmi bouřlivá diskuse mezi příznivci a odpůrci návrhu. Překvapivě hlavními aktéry debaty nebyly na jedné straně ekonomicky vyspělé státy a na druhé druhé rozvojové státy, jak tomu často bývá při těchto jednáních. Naopak neshoda panovala mezi skupinou rozvojových států. Přes velkou snahu Connie Hedegaard o vyřešení vzniklého sporu se nepodařilo tento bod programu uzavřít a jednání bylo přerušeno...

Todd Stern, zvláštní vyslanec USA pro ochranu klimatu, oznámil na tiskové konferenci, že USA nepředloží žádný další závazek ke snižování emisí skleníkových plynů, pouze potvrdil již dříve Bílým domem vyhlášený závazek 17 % v porovnání s rokem 2005.

Ruský závazek snížit emise skleníkových plynů o 20 až 25 % podle vyjádření ruské delegace na jednání v Kodani neplatí pro Kjótský protokol. Ruská federace se k němu hlásí za předpokladu, že bude součástí nového protokolu, nástupce současného Kjótského protokolu.

Kateřina Konečná a Eva Adamová, členky delegace ČR, 10. prosinec 2009, 05:35

Klíčová úloha adaptace na změnu klimatu

Vyjednávání na klimatické konferenci se kromě závazků pro snižování emisí skleníkových plynů soustředí také na druhé klíčové téma a tím jsou adaptace, neboli opatření na přizpůsobení se negativním dopadům změny klimatu. Tato problematika je zásadní zejména pro rozvojové země a jakákoliv budoucí klimatická dohoda se bez adaptací prostě neobejde. Následky změny klimatu již trpí a budou trpět nejvíce zranitelné země – zejména rozvinuté země, malé ostrovní státy a země Afriky ohrožované suchem, deser-

tifikací, záplavami a vymíráním živočišných i rostlinných druhů...

Víme, že za posledních sto let se průměrná teplota zvýšila o 0,74 °C a hladina světového oceánu stoupla o více než 17 cm. Pokud se teplota zvýší o 2 °C, hladina oceánů stoupne s nejvyšší pravděpodobností o 40 až 140 cm. IPCC také odhaduje, že do roku 2020 bude 75 až 250 milionů lidí v Africe trpět nedostatkem vody. Pokud oteplení přesáhne 1,5 °C až 2,5 °C, 20 až 30 % všech známých rostlinných a živočišných druhů pravděpodobně vyhyne.

Těmto dopadům již zcela nezabrání ani ambiciózní snížení emisí skleníkových plynů (ty se v atmosféře kumulují již mnoho desetiletí), to je může v ideálním případě alespoň významně zmírnit. Důležitým řešením proto zůstává přizpůsobení se těmto změnám...

Problematická stále zůstává otázka finanční podpory ze strany rozvinutých zemí. Kromě stanovení konkrétních čísel je potřeba zajistit, aby se poskytnuté finance dostaly na správná místa na lokální úrovni a pomohly tam, kde je toho nejvíce třeba. Před vyjednávací leží příliš mnoho návrhů nových fondů, komisí, platforem a center a proto se jejich počet bude muset snížit. Evropští a také čeští experti upřednostňují zefektivnění současné finanční architektury oproti bezhlavému zakládání nových fondů a jiných institucionálních struktur...

Dopady změny klimatu mimo jiné představují další překážku rozvoje a jen prohlubují chudobu a další problémy, se kterými se nejméně rozvinuté státy potýkají. Proto bychom měli adaptace chápat také v širším kontextu rozvoje a pomoci těmto zemím... Trpělivost nejméně rozvinutých zemí, které jsou navíc dopady měnícího se klimatu nejvíce postiženy, má své hranice a delegáti na kodaňském summitu jsou častokrát svědky různých emocemi nabitých projevů, které nejsou pouze ukázkou zdatné rétoriky, ale skutečným projevem frustrace a neaplněných očekávání v tento proces.

Jana Kontrošová, členka delegace ČR, 11. prosinec 2009, 00:04

Evropská rada schválila finanční příspěvky

Hlavy členských států sedmadvacítky 11. prosince v Bruselu rozhodly, že EU přispěje v následujících třech letech (2010 – 2012) částkou 7,2 miliardy euro na boj s klimatickou změnou v rozvojových zemích. Česká republika se k této částce připojila sumou 12 milionů euro (cca 300 milionů korun). Mimo ČR přispěje například Slovensko 9 milionů, Švédsko 800 milionů a Velká Británie dokonce 1,2 miliardami euro. Prostředky mají směřovat jak do no-

vých nízkouhlíkových technologií, tak i do opatření zaměřená na adaptaci proti negativním dopadům změny klimatu v nejméně rozvinutých zemích. Jde například o zajištění snižujících se zásob pitné vody, protipovodňová opatření atd.

Česká republika přispěje v roce 2010 z velké části prostředky v rámci oficiální rozvojové pomoci (ODA) – nejedná se tedy o žádné dodatečné zatížení státního rozpočtu oproti původnímu návrhu. V následujících letech bude naší snahou postupně podíl ODA na závazku ČR snižovat a naopak zvýšit podíl jiných veřejných zdrojů a to především od roku 2012 skrze inovativní financování, kdy by ČR měla poprvé získat prostředky z aukcí povolenek v rámci systému obchodování s evropskými povolenkami (EU ETS). Mimo EU již svůj závazek pro krátkodobé financování zveřejnilo Japonsko, které přispěje 9,2 miliardami dolarů...

Pavel Zámyslický, Klára Mikulíková, členové delegace ČR, 12. prosinec 2009, 12:15

EU je nespokojena s novými texty pro Kodaň

Je sobota večer a zrovna sedíme na neformální konzultaci s dánskou prezidentkou COP-15 Connie Hedegaard, která se snaží zjistit od přítomných států z celého světa, kde jsou hlavní mezery ve vyjednávání a jak najít společnou cestu k úspěšnému závěru příští pátek 18. prosince 2009. Jednání však začíná hned nevidanou fraškou vyprodukovanou ze strany některých afrických zemí podpořených některými státy Latinské Ameriky, které vyžadují tlumočení do francouzštiny a španělštiny a zpět, což na neformálních jednáních tohoto typu není zvykem. Jedná se o nepřehlednou obstrukci a je nutné poznamenat, že většina stěžujících si delegátů ovládá běžně používanou angličtinu na více než pokročilé úrovni.

Jednání se tak ani nerozběhla a již se stěhují do hlavního sálu, kde jsou tlumočníci vybavení pro tlumočení do všech šesti jazyků OSN. Následují jednání je již naštěstí poměrně konstruktivní s vystoupeními jednotlivých států. Za EU mluví poprvé v Kodani švédský ministr životního prostředí Andreas Carlgren a mluví o pěti absolutně nepřekročitelných hranicích ve vyjednávání z evropského pohledu, které se vyskytují v současně projednávaném textu.

Ostatní delegáti mezitím sledují obrazovky v předsálí, na nichž běží video z policejní helikoptéry, která létá kolem Bella centra a zabírá desítky tisíc demonstrujících, kteří jsou v ulicích Kodaně, aby tak vyjádřili nespokojenost nad pomalým průběhem vyjednávání a podporu pro úspěšný a ambiciózní výstup z kodaňského summitu.

▲ Dánská prezidentka konference o klimatu Connie Hedegaard.

Včera byly na summitu v Kodani zveřejněny dva nové zásadní vyjednávací dokumenty rekapitulující dosavadní vývoj práce v obou klíčových pracovních skupinách, ve kterých se připravuje základ kodaňských závěrů a rozhodnutí. Z prvních hodnocení vyplývá, že předsedající obou skupin a dánské předsednictví navrhuje výstupy, které jdou především vstříc rozvojovým zemím a USA...

Pavel Zámyslický a Kateřina Konečná, členové delegace ČR, 12. prosinec 2009, 18:28

Bella centrum se otřásá v základech

Je pondělní ráno a do Bella centra se valí nové tisíce delegátů. Doprava nestíhá, autobusy jsou přeplněné a u vchodu se tvoří stometrové fronty. Česká delegace, kterou již posílil i ministr životního prostředí Jan Dusík, dobíhá na poslední chvíli, ale stihá začátek EU koordinace v půl deváté. Později se dozvíme, že dnes odpoledne byla překročena denní maximální povolená kapacita 15 000 delegátů a organizátoři zastavili vydávání nových registrací...

Po koordinaci v deset hodin se všichni chtějí vrhnout do vyjednávání a přípravy rozhodnutí. Prezidentka COP15 navrhuje vytvořit neformální skupiny vedené vždy jedním ministrem z rozvinuté a jedním z rozvojové země. Skupiny mají pracovat s již připravenými texty a zabývat se 5 nejožehavějšími tématy: dlouhodobý cíl (k roku 2050), střednědobý cíl pro rozvinuté země (2020), střednědobý cíl pro rozvojové země, role flexibilních mechanismů a emisního obchodování, dlouhodobé financování

Problém je však ihned na světě a zhruba do druhé odpolední hodiny probíhají intenzivní zákulisní jednání. Súdán a několika dalším africkým státům se tento postup nelíbí a nechtějí ustoupit ani o milimetr... Po dalších hodinách průtahů dostává konečně v sedm večer dánská prezidentka COP15

zelenou pro založení všech pěti skupin, které budou řešit zbylá klíčová témata...

Pavel Zámýslícký, 14. prosinec 2009, 20:33

Planeta může být modrá i zelená

...Zatímco naprostá většina ostatních zemí se předhání v očekáváních od kodaňské konference a světoví politici chtějí pokud možno všichni být u této historické události, u nás v Česku je aktivní přihlášení k boji proti změnám klimatu viděno v lepším případě jako snilkovství, v horším jako zrada „národních“ zájmů. Je ale skutečně národním zájmem být jedním z největších škůdců klimatické dohody? Průzkumy veřejného mínění v Česku nepotvrzují, že chceme schovávat hlavu do písku a tvářit se, že se vlastně s klimatem nic podstatného neděje.

Výhodou Česka, kterou se často chlubíme, je snížení emisí skleníkových plynů v porovnání s rokem 1990 o 24 procent, což by nám leckterá země EU mohla závidět. Když se ale podíváme na přepočtené na obyvatele nebo na jednotky HDP, jsme rázem na chvostu EU...

Přesto jsem v rozhovorech pro česká média před odjezdem do Kodaně říkal, že se necítím při zastupování České republiky jako černý pasažér kodaňských jednání. Dopadne-li zdejší vyjednávání dobře, bude přijat cíl snížení emisí skleníkových plynů v rozvinutých zemích do roku 2050 o 80 – 95 %. I když máme dobrou výchozí pozici, i v našich podmínkách to bude znamenat zásadní obrát ve způsobu získávání a využívání energií: bude třeba maximalizovat úspory energií, zvýšit účinnost našich elektráren a najít úplně nové energetické zdroje. To vše je možné, aniž bychom se museli vracet zpět na stromy: moderní technologie jsou na tuto výzvu připravené reagovat, stačí s nimi začít pracovat.

Do závěru světové klimatické konference, která svým rozsahem a dopady nemá v dějinách environmentální diplomacie obdoby, zbývají necelé tři dny, což je s ohledem na počet dosud otevřených otázek zoufale málo. Nevím, proč si připadám, že tady vlastně vedu diverzní činnost proti hlavnímu proudu české politiky; snad bych ani nechtěl vidět výsledky průzkumu názorů našich poslanců a senátorů na to, zda si přejí ambiciózní klimatickou dohodu. Ani čtení českých médií, která přebírají v poměru zhruba 1:1 ojedinelé a vesměs neodborné hlasy českých či zahraničních skeptiků klimatické politiky, nebo s gustem rozpitvávají útržky konfrontační vědecké korespondence, mě nevedou k uspokojení z práce na nové klimatické dohodě, které se již několik let spolu s kolegy věnuji. Jsem smutný i z toho, že mezi světovými businessmeny

předhánějí se na zdejší konferenci s inovativními řešeními zcela chybějící české firmy.

Stále věřím, že více než 115 prezidentů a premiérů, kteří na kodaňský summit postupně přijíždějí, má jeden společný cíl: být aktéry dosažení nové klimatické dohody, která se v blízké budoucnosti stane součástí mezinárodního práva a která zajistí, že se světovému společenství podaří udržet klimatické změny v rozumných mezích, a přitom při vynaložení přijatelných nákladů...

Jan Dusík, ministr životního prostředí ČR, 16. prosinec 2009, 10:48

▲ Český ministr životního prostředí Jan Dusík hovoří na konferenci v Kodani.

Jednání uvízla

Již od včerejšího večera se situace nevyvíjí dobře. Měly se schválit výstupy z obou hlavních pracovních skupin a následně se jich měli chopit ministři a dořešit klíčové otevřené politické problémy především v oblasti závazků na snižování emisí, financování a právní formy kodaňských výstupů. Došlo ovšem k tomu, že se státy na výstupu dosavadní práce nedokázaly shodnout a pořádně zavařily dánskému předsednictví i předsedajícím obou pracovních skupin. První text se podařilo uzavřít o půlnoci a o druhém se začalo jednat až dnes ve čtyři ráno. Nakonec vyjednavače "zlomila únava" a v půl sedmé ráno pustili text do dalšího kola. Tímto bych chtěl poděkovat všem členům českého týmu, kteří se tohoto vyjednávacího maratónu zúčastnili a zejména dvěma, kteří vydrželi až do ranního finišu.

Ve středu dopoledne se tedy všichni těšili na další posun po bezesné noci. Brzy však přišla ledová sprcha. Dánské předsednictví COP vyhodnotilo správně situaci jako kritickou a rozhodlo se změnit post hlavního tahouna procesu, kdy prezidentku a bývalou ministryni Connie Hedegaard nahradil dánský premiér Rasmussen. I přes tento krok musel okamžitě čelit ostrému ataku rozvojových zemí (G77) v čele s Čínou, Indií a Brazílií, které striktně odmítly dánský

návrh a diskusi nad novými návrhy textů, které by reflektovaly předchozí vývoj vyjednávání v pracovních skupinách, ale zároveň řešily současnou neutěšenou situaci, kdy jsou dojednané texty plné závorek a různých protichůdných možností, které si jednotlivé skupiny pečlivě hlídají. Nakonec se prezidentovi COP Rasmussenovi podařilo ukončit bouřlivou debatu a zahájit část, která je určena vystoupením předsedů států, vlád a ministrů. Mezi vystupujícími je nahlášena řada zajímavých jmen, včetně presidenta Evropské komise Barrosa, kancléřky Merkelové, prezidenta Brazílie Luly a dalších. Za EU dnes vystoupil ministr životního prostředí předsedajícího Švédska Andreas Carlgren, jenž sklídl velký aplaus. Za ČR zítra ve večerních hodinách pronese projev ministr životního prostředí Jan Dusík. Jako perličku lze jistě zmínit dnešní plamenný půlhodinový projev venezuelského prezidenta Chaveze na téma, jak je potřeba zatočit s kapitalismem.

Pavel Zámýslícký, 16. prosinec 2009, 22:00

Mission Impossible...

Světoví lídři jsou zde, dohoda však stále chybí. I přes enormní snahu dánskému předsednictví a evropských i dalších vyjednavačů se nepodařilo překonat odpor některých rozvojových zemí pod vedením radikálního Súdánu, který předsedá skupině G77. Súdánci a jejich nejbližší se totiž rozhodli, že se závěr summitu neponese v duchu debaty o redukčních závazcích a penězích na nové technologie, adaptaci, či na boj s odlesňováním, ale že bude lepší jednat o tom, kolik zástupců se bude účastnit užších jednání s Dány, a o tom, kdy a kde se sejde (případně nesejde) která pracovní skupina. Tím dosáhli toho, že se během posledních několika dlouhých dnů a nocí více nejednalo než jednalo a hlavně toho, že nebyl dostatek času na řešení nejcitlivějších politických otázek na nejvyšší úrovni...

Poslední jednání se mělo odehrát dnes ve čtyři hodiny ráno, ale ti, co vytrvali, čekali zbytečně. V zákulisí se rovněž sešlo 20 „šerpů“ (zástupců hlav států), kteří se narychlo snaží o přípravu závěrečné deklarace. Její draft se nyní již horečně diskutuje. Momentálně se již rozběhlo jednání na nejvyšší úrovni a po dánském premiérovi Rasmussenovi mluví i generální tajemník OSN Pan-Ki-mun a čínský premiér Wen Tia-pao. Předpokládáme, že se během dnešního dne sejde ještě evropská koordinace ministrů a hlav států, kde se bude jednat o dalším společném postupu...

Pavel Zámýslícký, 18. prosinec 2009, 13:38

*Z příspěvků zveřejněných na blogu iDNES.cz vybrala a zpracovala Hana Kolářová
Foto Pavel Zámýslícký*

Vláda schválila zásadní strategické dokumenty pro životní prostředí

Ministr životního prostředí Ladislav Miko stihl před svým návratem do Bruselu předložit 30. listopadu 2009 vládě několik zásadních strategických dokumentů, které budou mít v budoucnu významný vliv na oblast životního prostředí.

Patří mezi ně Návrh tezí Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR, Aktualizace státního programu ochrany přírody a krajiny České republiky a Teze rozvoje odpadového hospodářství v České republice.

O týden dříve se rovněž podařilo schválit a podepsat dva zásadní dokumenty, které přispějí k důkladnější ochraně a spolupráci Ministerstva životního prostředí, české vlády a partnerských institucí v oblasti životního prostředí. Jsou to Strategický rámec udržitelného rozvoje přijatý Radou vlády pro udržitelný rozvoj 25. listopadu a dohoda o spolupráci MŽP s Českomoravskou mysliveckou jednotou podepsaná 26. listopadu 2009.

Strategie adaptace na změny klimatu

Mezi prvními dokumenty, které vláda na svém jednání 30. listopadu schválila, jsou teze Strategie adaptace na změny klimatu. Ty budou do konce září 2010 rozpracovány jednotlivými ministerstvy tak, aby Ministerstvo životního prostředí mohlo předložit vládě kompletní Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR do konce roku 2010.

„Česká republika zatím nemá sjednocený dokument, který by se zabýval konkrétními kroky, jak se přizpůsobit už probíhající změně klimatu. Proto můj resort připravil teze Národní strategie adaptace na změny klimatu, kde každý jednotlivý resort ve své kompetenci vypracuje podklady pro ucelenou koncepci, která po schválení umožní České republice adekvátně čelit očekávaným dopadům změny klimatu,“ řekl Ladislav Miko.

„Dokument obsahuje přehled konkrétních nepříznivých jevů, na které je potřeba se v souvislosti se změnou klimatu připravit. Patří mezi ně například nahrazování nestabilních smrkových lesů smíšenými, obnovování meandrů a mokřadů kvůli zadržování povodní či příprava zemědělství na sušší roky. Změna klimatu ovšem za-

sáhne i oblasti, které si veřejnost v první chvíli s dopady změny klimatu ihned nespojí. Je to například oblast cestovního ruchu, stavebnictví a architektury, ale i oblast zdravotnictví, kde lze očekávat zvýšený výskyt klíšťat a dalších vektorů infekčních nemocí,“ vysvětlil ministr.

Teze rozvoje odpadového hospodářství v ČR

Vláda dostala na stůl i Teze rozvoje odpadového hospodářství v České republice, které jsou výsledkem několikaměsíčního dialogu se všemi partnery v oblasti odpadového hospodářství. Na jejich podkladě nyní Ministerstvo životního prostředí dopracuje nový zákon o odpadech.

„Mým cílem v této oblasti bylo zanechat jasný, konsensuální a všemi partnery podporovaný dokument, na jehož základě dojde k přípravě tolik potřebného nového zákona o odpadech. Věřím, že především u našich oponentů se mi podařilo posílit vnímání Ministerstva životního prostředí jako konstruktivního a věcného partnera,“ řekl ministr Miko.

Státní program ochrany přírody a krajiny

Dalším vládou schváleným dokumentem je aktualizovaný Státní program ochrany přírody a krajiny, který je jedním ze základních koncepčních dokumentů v této oblasti. Program formuluje dlouhodobé cíle a nezbytné kroky, kterými dojde k naplnění těchto cílů.

„Státní program ochrany přírody a krajiny je aktualizován na základě již předložených informací ve Zprávě o stavu přírody a krajiny ČR a Zprávě o životním prostředí ČR. Přináší přehled opatření a nástrojů, potřebných k řešení nejpálčivějších problémů v oblasti ochrany přírody a krajiny ve střednědobém horizontu,“ vysvětlil Ladislav Miko.

Mezi hlavní cíle v krajině patří udržet a zvyšovat ekologickou stabilitu krajiny

Smyslem zpracování tezí odpadového hospodářství v ČR před dalším postupem legislativních prací jsou dva klíčové cíle. Prvním je identifikovat oblasti, které je nutné řešit odchylně od dosud platného předpisu. Důvodem jsou přímo předpisy EU, potřeba dostát environmentálním mezinárodním závazkům ČR, nebo praktická potřeba organizace odpadového hospodářství v ČR. Druhým cílem je, aby se uživatelé připravované normy dokázali v co nejvyšší míře shodnout na principiálních zásadách tohoto nového předpisu ještě dříve, než začne rutinní legislativní proces. Smyslem je navodit situaci, kdy principy, na nichž je připravovaný předpis založen, nebudou příčinou střetů, které pak v legislativním procesu znemožňují věnovat potřebnou péči technickým a právním detailům normy samotné.

Široká diskuze a předem dosažená shoda nad takto pojatými tezemi je nutností v případě předpisu, který ovlivňuje život každého občana, činnost každého ekonomického subjektu i každé instituce.

Zdroj: Teze rozvoje odpadového hospodářství v ČR – dokument v plném znění najdete na: www.mzp.cz

a zajistit její udržitelné využívání především z hlediska zástavby, zachování dostupnosti a omezení další fragmentace. V lesních ekosystémech je cílem zvýšit druhovou a strukturální rozmanitost lesních porostů směrem k přirozenému stavu, zvýšit podíl přirozené obnovy druhově a geneticky vhodných porostů a posílit mimoprodukční funkce lesních ekosystémů. Ve vodních ekosystémech je to především zajištění pokračování v revitalizacích technicky upravených toků a celých povodí, tedy cíl obnovit přirozené hydro-ekologické funkce krajiny a posílit

schopnosti krajiny odolávat a přizpůsobovat se očekávaným klimatickým změnám, dále zajistit udržitelné využívání vodního bohatství jako celku a zachovávat a zvýšit biologickou rozmanitost vodních a mokřadních ekosystémů.

U zemědělsky využívaných ploch si vláda dává za cíl trvalé zvýšení různorodosti zemědělsky obhospodařovaných ploch a přilehlých pozemků, které jsou součástí zemědělsky využívané krajiny a samozřejmě zajištění ochrany půdy, která je stále velmi degradována. V sídlech by měl stát směřovat k zajištění vyšší kvality života zapojením přírodních nebo přírodně blízkých prvků do struktury sídel. Pro chráněná území je hlavním cílem především zajištění kvalitní péče o dochované přírodní hodnoty a zlepšení integrace ochrany těchto území do života regionů.

V případě ekonomických nástrojů je nutné vyvážení dotačních, náhradových a daňových prvků, jež přispívají k naplňování cílů ochrany přírody a krajiny. A konečně v oblasti informací a práce s veřejností je nutností především zajištění kva-

litních a dostatečných dat pro vyhodnocování stavu a trendů jednotlivých přírodních fenoménů i přírody a krajiny jako celku a zajištění přístupu veřejnosti k informacím průřezově ve všech oblastech souvisejících s ochranou přírody.

Dohoda o spolupráci mezi MŽP a Českomoravskou mysliveckou jednotou

Dohodu o spolupráci podepsali ministr životního prostředí Ladislav Miko a Jaroslav Palas, předseda Českomoravské myslivecké jednoty.

Po téměř deseti letech poměrně složitěho dialogu mezi myslivci a ochránci přírody se podařilo ministrowi životního prostředí Ladislavu Mikovi podepsat s předsedou ČMMJ Jaroslavem Palasem dohodu, která povede ke spolupráci obou institucí.

„Jsem rád, že jsem to mohl být právě já, kdo na základě evropské iniciativy pro udržitelný lov dohodu s českými myslivci připravil a podepsal. Jejím cílem je především společně chránit biologickou roz-

manitost naší přírody, čelit invazím ne-původních druhů a podporovat ty druhy, které potřebují zvláštní péči. Věřím, že podepsaná dohoda je začátkem nových a konstruktivních vztahů mezi českými myslivci a ochránci přírody,“ vyjádřil se ministr životního prostředí Miko.

Strategický rámec udržitelného rozvoje

Na některé z dalších jednání vlády směřuje i Strategický rámec udržitelného rozvoje, který 25. listopadu na svém jednání schválila Rada vlády pro udržitelný rozvoj.

„Po dvou letech se podařilo schválit zásadní dokument, na jehož podkladě se budou vytvářet navazující strategie a koncepční dokumenty vlády České republiky, a to tak, aby prosperita české společnosti stála na vzájemné vyváženosti tří pilířů udržitelného rozvoje – oblasti ekonomické, sociální a environmentální,“ shrnul Ladislav Miko.

Petra Roubíčková, tisková mluvčí MŽP, upraveno (red)

Zpráva o životním prostředí 2008

Vyšší energetická efektivnost, čistší vzduch, nárůst dopravy a dvojnásobek ekofarem – například tak se dá shrnout Zpráva o životním prostředí ČR v roce 2008, kterou 30. listopadu 2009 projednala vláda.

Životní prostředí se oproti předchozímu roku zlepšilo. Pomohly nové ekologické zákony i podpora tisíců konkrétních projektů z evropských fondů. Ale bohužel největší část pozitivních změn je jen náhodným, vedlejším produktem hospodářské krize, při které samozřejmě klesla výroba. Tudiž s oživením ekonomiky se i znečištění může opět vrátit na původní hodnoty,“ komentoval ministr životního prostředí Ladislav Miko závěry zprávy.

Energetická náročnost hospodářství meziročně klesla o 6 %, což je největší meziroční pokles od roku 2000. Znamená to, že pokračuje restrukturalizace průmyslu ve prospěch energeticky, materiálově i emisně méně náročných výrob. I přes to ale Česká republika stále patří k největším producentům skleníkových plynů na obyvatele v celé Evropské unii (14,4 t CO₂ ekv. na obyvatele v roce 2007, o 42 % více než průměr zemí EU15). Energetická náročnost českého hospodářství je mnohem vyšší než evropský průměr.

V roce 2008 se dýchalo o něco lépe než v předchozích letech. Ale kvalita ovzduší je stále velmi špatná. Nejhorší je situace v ostravsko-karvinské oblasti, v Praze a Brně. V roce 2008 bylo 15 % obyvatel vystaveno nadlimitním koncentracím polévatého prachu (v roce 2007 to byla třetina populace). Nadlimitním koncentracím benzo(a)pyrenu bylo loni vystaveno 42 % obyvatel, o rok dříve polovina populace. Téměř 70 % obyvatel čelí nadměrným koncentracím přízemního ozónu.

Zdraví vážně poškozuje také doprava. Stále přibývá kamionů na úkor železnice. Oproti roku 2008 přibýlo přepravy v nákladních autech a kamionech o 6 %, takže nyní vozí 74 % zboží. Poprvé od roku 1995 ale klesla spotřeba energie v dopravě – o půldruhé procenta. Snížily se proto i emise znečišťujících látek.

Každý den výstavba pohltí asi 11 hektarů zemědělské půdy. Oproti roku 2000 ubylo běžných ptáků zemědělské krajiny a na seznamech ubývajících se objevují už i kdysi obyčejné druhy, například skřivan

nebo vrabec polní. Přibývá však ekofarem, které mohou výrazně zvyšovat druhovou pestrost. Jejich počet se oproti předchozímu roku zdvojnásobil na téměř 2000. Ekologicky se obhospodařuje více než 8 % zemědělské půdy. V konvenčním zemědělství ale současně roste spotřeba agrochemikálií. Od roku 2000 vzrostla u průmyslových hnojiv o 46 % a u přípravků na ochranu rostlin (pesticidů) o 15 %, což představuje riziko pro kvalitu půdy, vody a způsobuje eutrofizaci rybníků a přehradních nádrží.

„Ze zprávy je zjevné, že se musíme dál zaměřit hlavně na kvalitu ovzduší. Cesta k čistšímu vzduchu vede přes zateplování domů, solární kolektory na střeších a méně uhlí v kamnech a kotlích. Právě proto jsme upravili podmínky programu Zelená úsporám tak, aby ho mohlo využít více lidí, a zároveň připravujeme nový zákon o ochraně ovzduší,“ konstatoval ministr životního prostředí Ladislav Miko.

*Celý text zprávy najdete na: www.mzp.cz
Petra Roubíčková, tisková mluvčí MŽP, upraveno (red)*

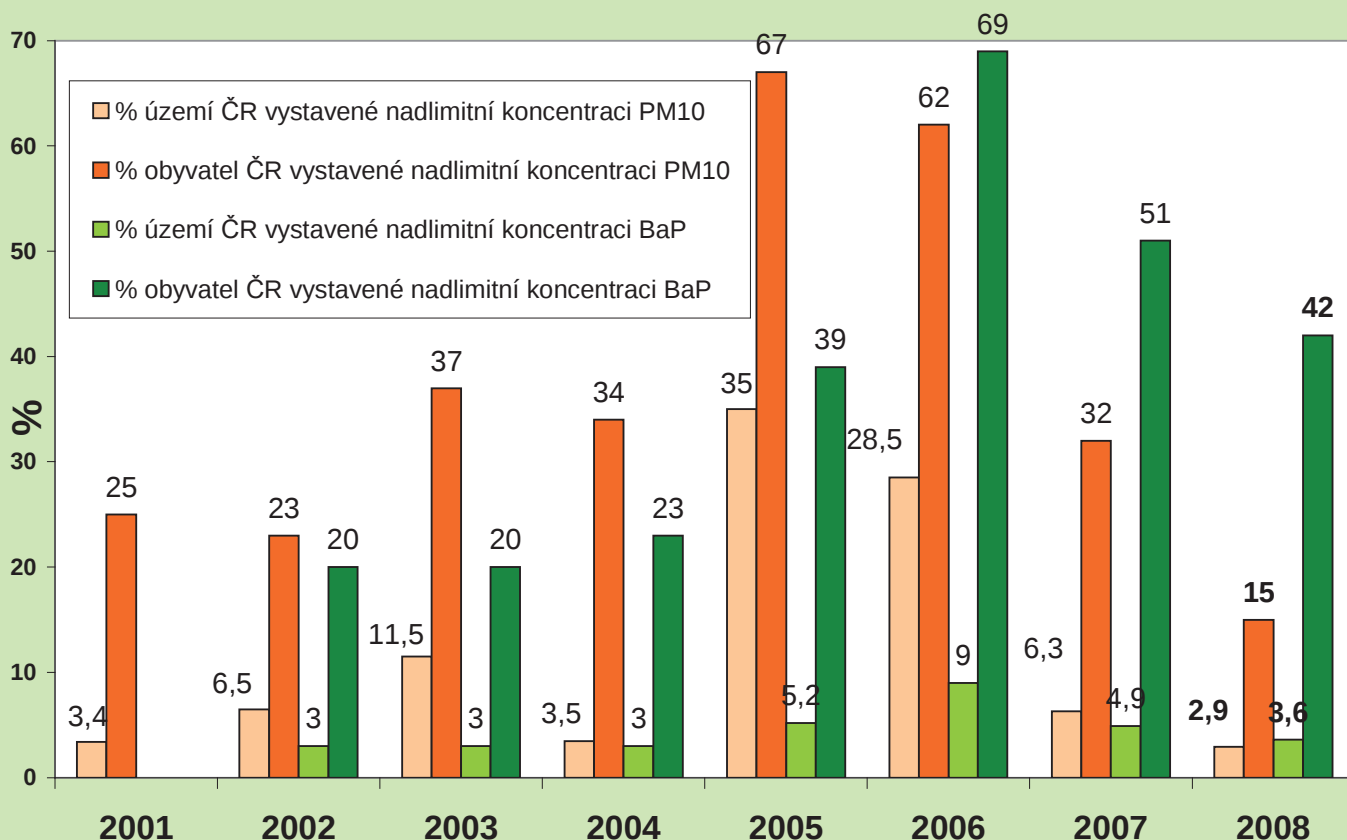
Vybrali jsme ze Zprávy o životním prostředí ČR v roce 2008: jedno z klíčových sdělení o ovzduší a klimatu se týká překročení imisních limitů pro ochranu lidského zdraví. Graf znázorňuje procento území ČR a obyvatel ČR vystavených nadlimitní průměrné 24hodinové koncentraci suspendovaných částic PM_{10} a nadlimitní roční průměrné koncentraci benzo(a)pyrenu (%), 2001 – 2008. Podrobnější vysvětlení ke grafu, stejně jako mnohé další přehledně zpracované indikátory a kompletní zprávu najdete na www.mzp.cz.

KLÍČOVÁ SDĚLENÍ

Na významném počtu měřicích stanic jsou pravidelně (v závislosti na rozptylových podmínkách) překračovány imisní limity pro suspendované částice PM_{10} a cílové imisní limity pro benzo(a)pyren a přízemní ozon. V dopravně zatížených oblastech dochází i k překračování imisního limitu pro NO_2 . K překračování imisních limitů pro benzen a oxid siřičitý a cílových imisních limitů pro kadmium a arsen dochází lokálně. Překročení imisních limitů pro oxid uhelnatý a olovo a cílového imisního limitu pro nikl nebylo v posledních letech zaznamenáno.

Přes určité zlepšení kvality ovzduší v roce 2008 v důsledku příznivých rozptylových podmínek a snížení emisí bylo v roce 2008 42 % obyvatel vystaveno nadlimitním koncentracím pro benzo(a)pyren a 69 % pro přízemní ozon. Situace ve znečištění PM_{10} se v roce 2008 zlepšila, 24hodinový limit byl překročen na 2,9 % území (15 % obyvatel). Nejhorší oblastí z hlediska znečištění ovzduší zůstává Ostravsko-Karvinská oblast a aglomerace Praha a Brno.

Zdroj: ČHMÚ

České ovzduší po dvaceti letech

„České ovzduší se dvacet let od revoluce výrazně zlepšilo, stále však přetrvávají problémy, které je nutné řešit, a to nejlépe novou legislativou,“ komentoval hlavní myšlenky semináře k dvacátému výročí 17. listopadu 1989 ministr životního prostředí Ladislav Miko.

Na semináři organizovaném Ministerstvem životního prostředí, který se konal pod záštitou premiéra Jana Fischera, se sešli vedle ministra Mika i další odborníci, kteří se dlouhodobě zabývají problematikou ovzduší České republiky.

O moderování se postaral Bedřich Moldan, historicky první ministr životního prostředí. Mezi panelisty byl Petr Veselský, pamětník listopadových událostí roku 1989 v Teplicích, Ivan Obrusník, ředitel Českého hydrometeorologického ústavu, Helena Kazmarová ze Státního zdravotního ústavu, Svatomír Mlčoch, advokát a učitel práva, Vladislav Bízek z Akademie věd České republiky

a Pavel Šremer, ředitel odboru politiky životního prostředí Ministerstva životního prostředí.

„Bylo to právě v severních Čechách, v Teplicích, které byly v 19. století považované za malou Paříž, kde 13. listopadu 1989 vyšli studenti do ulic protestovat proti ovzduší zdevastovanému těžebním průmyslem“, popisuje události listopadových dní Petr Veselský, účastník a organizátor tehdejších listopadových akcí. „Právě Ekofórum pánevních oblastí, které vzniklo na platformě Občanského fóra, na sebe navázalo skupinu odborníků z oblasti životního prostředí, která začala ve spolupráci s vládními představiteli a parlamentem připra-

vovat opatření, jež brzy vedla k výrazné změně a snížení znečištění ovzduší v severočeském regionu“, komentoval průkopnické začátky ochrany životního prostředí u nás Petr Veselský.

Ivan Obrusník, ředitel Českého hydrometeorologického ústavu na semináři potvrdil obecný trend zlepšování ovzduší v naší republice: „Ke zlepšení došlo jak v severních Čechách, tak v jiných oblastech, ale v úsilí zlepšovat naše ovzduší je třeba pokračovat“. Od roku 1990 došlo především ke snížení emisí oxidu siřičitého, které dlouhodobě v České republice způsobovaly kritické smogové situace. Do roku 2000 došlo k jejich desetinásobnému poklesu. Mezi další nebezpečné a proble-

▲ Seminář zahájil premiér české vlády Jan Fischer.

▲ O moderování se postaral Bedřich Moldan, historicky první ministr životního prostředí ČR.

▲ Ivan Obrusník, ředitel Českého hydrometeorologického ústavu na semináři potvrdil obecný trend zlepšování ovzduší v naší republice.

▲ Účastníci semináře se zájmem sledovali dokumentární film i přednášky odborníků o vývoji stavu ovzduší během dvaceti let od sametové revoluce.

matické látky, které znečišťují naše ovzduší, patří prашné částice. „V současné době se však všechny látky dostaly na určitou mez a dále neklesají. V roce 1993 převážnou část emisí způsobovaly většinou velké stacionární zdroje jako teplárny a elektrárny, dnes se zvyšují negativní efekty z dopravy a roli znečišťovatele dnes hrají i malé a komunální zdroje,“ vysvětluje Ivan Obrušník.

Helena Kazmarová ze Státního zdravotního ústavu rovněž potvrdila pozitivní trend především v poklesu úmrtnosti a prodloužení délky života. „Přesto zřetelně zaostáváme za evropskými zeměmi a jejich náskok se nám zatím nepodařilo vyrovnat. V České republice se v letech šedesátých až devadesátých délka života v podstatě neměnila, na rozdíl od evropských států, kde se zvyšovala“.

„Mezi současné nejpalčivější zdravotní problémy obyvatel České republiky patří chronická onemocnění kardiovaskulární a nádorová onemocnění, dále degenerativní onemocnění, došlo k výraznému ná-

růstu poruch reprodukce, nárůstu alergií a diabetu. Zároveň můžeme říci, že zvláště u alergií, poruch reprodukce a diabetu se uvažuje, že jedním z ovlivňujících faktorů v celém faktorovém poli je právě stav životního prostředí,“ dodává doktorka Kazmarová.

„Od konce osmdesátých let samozřejmě došlo v oblasti legislativy životního prostředí k výraznému posunu, je však nutné zmínit, že již od počátku jsme měli progresivní zákony. Při vstupu do Evropské unie jsme museli transponovat směrnice a došlo tak k novým impulsům, ale základní kostra byla hotová v několika málo prvních letech po listopadu,“ uvedl blok prezentací Svatozluka Mlčocha a Ladislava Bízka k tvorbě legislativy životního prostředí na počátku 90. let Bedřich Moldan. Nechyběla ani prezentace o roli nevládních organizací v oblasti životního prostředí od Pavla Šremera.

Po sérii všech prezentací, které se věnovaly především historii a současnému stavu ovzduší v České republice, představil mi-

nistr Miko návrh nového zákona o ovzduší, který v současné době prochází veřejnou diskusí. „Původní zákon o ovzduší se mnohokrát upravoval a není správné pokračovat dalšími dílčími novelami. Ve stávajícím zákoně nám chybí nástroje, které je třeba nově vytvořit,“ řekl Ladislav Miko. Mezi nejdůležitější změny v zákoně, které ministr představil, patří revize systému poplatků za znečištění, snížení administrativní zátěže a samozřejmě transpozice evropských směrnic. Mezi nejdůležitější nástroje ochrany ovzduší pak patří zavedení nízkoe emisních zón, kompenzace na novou výstavbu či regulace mobilních a malých zdrojů znečištění. „Zákon je nyní v mezirezortním připomínkovém řízení, po vyhodnocení a vypořádání připomínek ho chceme předložit vládě,“ dodal ministr Miko.

Informace o obsahu nového zákona o ovzduší najdete na www.mzp.cz.

Petra Roubíčková, tisková mluvčí MŽP

Foto Jan Symon

Veto novely zákona o EIA přehlasováno

Česká právní úprava posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) dosud nebyla v plném souladu s evropskou směrnicí, neboť negarantovala v potřebném rozsahu přístup k soudní ochraně pro všechny subjekty uvedené ve směrnici. Novela, kterou 1. prosince 2009 schválila poslanecká sněmovna, tento nedostatek napravuje.

„Jsem potěšen konstruktivním rozhodnutím poslanecké sněmovny, která přehlasovala nešťastné prezidentské veto a schválila tak sice stručnou, ale významnou novelu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Novela je nutnou reakcí na řízení proti České republice před Evropským soudním dvorem kvůli nesouladu stávajícího zákona o EIA s evropskou legislativou, které probíhá již od roku 2006. Je to pro mne osobně důležitý první úspěšný krok v pozici ministra životního prostředí,“ vyjádřil se k hlasování nový ministr životního prostředí Jan Dusík.

„Po dnešním hlasování nám tak nehrozí s obavami očekávané rozhodnutí soudu, které by pro Českou republiku znamenalo potíže při schvalování projektů z evropských i národních peněz, ale zároveň se rozšíří možnost podat žalobu na protizákonné provedení posouzení vlivů na život-

ní prostředí. Je v zájmu celé veřejnosti, aby i při posuzování vlivů projektů na životní

Novela zákona výslovně uvádí, že proběhne-li posuzování vlivů záměru na životní prostředí (EIA), pak ten, kdo je součástí tzv. dotčené veřejnosti podle směrnice, má právo podat proti konečnému rozhodnutí žalobu k soudu, a to i pokud v konkrétním případě nebudou splněny všechny podmínky účasti v příslušném správním řízení (například územního řízení podle stavebního zákona nebo řízení o stanovení dobývacího prostoru podle horního zákona) podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Předpokladem k tomuto postupu je samozřejmě fakt, že daný subjekt aktivně vystupoval v procesu EIA, tj. podal včasné vyjádření k dokumentaci nebo posudku – tedy k dokumentům, které se v rámci procesu EIA zpracovávají.

Petra Roubíčková, tisková mluvčí MŽP, upraveno (red)

prostředí byl zákon dodržován a přezkum procesu nezávislým orgánem tak zkvalitní ochranu životního prostředí v Česku.“

Čeští nosorožci jedou do Keni

Ministerstvo životního prostředí v prosinci udělilo vývozní povolení Zoo Dvůr Králové pro vývoz čtyř nosorožců bílých severních do Keni.

Na základě všech podkladů a splnění podmínek, které předepisuje úmluva CITES, bylo v pátek 11. prosince 2009 ukončeno správní řízení a vydáno povolení pro vývoz těchto ohrožených druhů,“ řekl náměstek ministra životního prostředí František Pelc.

Nosorožci jsou mezinárodně chráněni Úmluvou o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES). Úmluva reguluje zejména obchod s exempláři ohrožených druhů získaných z volné přírody, kontroluje však i obchod s živočichy odchovanými v zajetí nebo člověkem vypěstovanými rostlinami druhů, které jsou v přírodě ohroženy.

Nosorožec tupoносý (bílý) severní je druh kriticky ohrožený a patří tak do nejpřísněji chráněné kategorie podle úmluvy CITES. Podle ní musí být pro udělení vývozního povolení z EU splněny čtyři základní podmínky: exempláře musí být zákonného původu, stát dovozu musí vydat dovozní povolení, vědecký orgán CITES musí vydat kladné stanovisko a přeprava živých zvířat musí být zajištěna tak, aby se minimalizovalo riziko poranění, poškození na zdraví nebo krutého zacházení.

Žádost Zoo Dvůr Králové splnila všechny uvedené podmínky, z nichž mezi nejdůležitější patří odborné stanovisko vědeckého orgá-

nu CITES, kterým je v České republice Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR).

„Vývoz nebude mít škodlivý vliv na stav zachování druhu nebo na rozsah území, na kterém se příslušná populace daného druhu vyskytuje. V souvislosti s vývozem neexistují žádné další okolnosti, týkající se zachování druhu, které mlu-

Skupiny specialistů pro africké nosorožce Světového svazu ochrany přírody.

„Jsem nadmíru potěšen, že k realizaci vývozu může dojít. Díky tomuto unikátnímu projektu můžeme zachránit tento kriticky ohrožený poddruh bílých nosorožců, kterých je na světě posledních osm kusů chovaných v zajetí. V přírodě už nejsou žádní volně žijící jedinci, respektive jejich existence nebyla prokázána. Pokud se v Keni podaří tyto nosorožce rozmnožit, Česká republika tak přispěje k unikátnímu zachování rozmanitosti přírody naší planety. Přes určitá rizika by byl opačný postup v Mezinárodním roce biodiverzity neobhajitelný,“ dodal náměstek Pelc.

*Petra Roubíčková,
tisková mluvčí MŽP,
upraveno (red)*

Foto archiv Zoo Dvůr Králové

vi proti vydání vývozního povolení,“ cituje z rozhodnutí AOPK ČR Michael Hošek, náměstek ředitele Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Ve svém odborném posudku se AOPK ČR opírá o stanoviska řady národních i mezinárodních odborníků a organizací specializovaných na ochranu nosorožců, mezi něž patří i stanovisko vědeckého orgánu CITES země dovozu – Keni – a stanovisko

Atlas krajiny České republiky

První podobu souborného atlasu map české krajiny – Atlas krajiny České republiky – představil v listopadu 2009 ministr životního prostředí Ladislav Miko.

Práce na atlasu začaly v roce 2003, kdy podnět k jeho zpracování dal právě současný ministr životního prostředí Ladislav Miko. „Česká republika dodnes nemá svůj národní atlas. Myslím, že vydání

Atlasu krajiny může tuto mezeru zacetit“, řekl ministr.

Atlas krajiny České republiky je souborný komplexní poznání krajiny Čech, Moravy a Slezska, vycházející z přírodních predispozic krajiny přeměněných kultur-

ním, historickým a ekonomickým vývojem.

Dílo je členěno na oddíly, které odrážejí minulost, přítomnost a budoucnost krajiny ČR. Kromě klasických analytických map zde najdeme mapy vycházející ze syntézy informací, které o současné kra-

jině máme, vyhodnocené na podkladě procesů v krajině.

Atlas krajiny ČR je rozdělen do devíti základních kapitol zachycujících nejen postavení ČR v Evropě a ve světě či její historický vývoj, ale i přírodní prostředí člověka s jeho aktivitami a dědictví předchozích generací zanechaných v krajině. „Součástí atlasu jsou mapy způsobů, jak se mění využití krajiny oproti minulosti v jednotlivých elementech. Například je to přítomnost luk, změny v orné půdě, zalesnění, kvalita lesů, analýza ekonomiky, spádovost, jak a kam lidé dojíždějí, dopravní infrastruktura... V podstatě cokoliv, na co pomyslíte, v mapách Atlasu krajiny ČR najdete“, říká Ladislav Miko.

V oddíle Současná krajina najdeme mapy aktuálního počtu obyvatel či mapy ekonomických aktivit v krajině. V oddíle Krajina budoucnosti pak najdeme management a rozvojové programy krajiny či rozvojové trendy v krajině.

Mapy, které Atlas krajiny představuje, jsou z většiny nové. Vznikaly pod vedením Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, který byl přípravou atlasu pověřen. Další zvláštností a zároveň novinkou v oboru je pak zpracování map v měřítku 1 : 500 000. „Protože nebylo k dispozici aktuální státní mapové dílo v takovém měřítku, bylo nutné pro potřeby atlasu zpracovat nové vektorové vrstvy zachycující množství změn

v krajině po roce 1989“, říká gestor projektu, Ivan Suchara z Výzkumného ústavu Silva Taroucy.

„Byly dokončeny veškeré výzkumné práce na atlasu a dílo se nyní nachází ve fázi přípravy do tisku. Ten by měl proběhnout na počátku roku 2010. Nejdříve atlas vyjde elektronicky, pak bude dostupný ve formě volných listů a konečně poté vyjde knižně“, řekl při prezentaci atlasu hlavní koordinátor projektu Peter Mackovčín z Výzkumného ústavu Silva Taroucy. „Distribován bude především do škol, úřadů a výzkumných ústavů, ale věřím, že si svoji oblibu najde i u veřejnosti“, dodal ministr Miko.

Petra Roubíčková, tisková mluvčí MŽP,
upraveno (red)

Česká geologická služba pro veřejnost

Česká geologická služba, která si v roce 2009 připomněla devadesát let od svého založení, nabízí různé příležitosti, kde se veřejnost může seznámit s její činností.

V rámci Týdne vědy a techniky 2009, organizovaného Akademií věd ČR, Česká geologická služba (ČGS) představila výstavy Země mocná a zranitelná a Zkamenělé tajemství Antarktidy, kde byly k vidění jedinečné fotografie doplněné například o videoreportáže z místa pobytu i mapovaných lokalit a o výstavu unikátních paleontologických exponátů. Ve středu 4. 11. dále proběhl historicky první Den otevřených dveří v České geologické službě, v rámci kterého si návštěvníci měli možnost prohlédnout špičkové vybavení barrandovských laboratoří, včetně unikátního a v České republice ojedinělého multikolektoru, a zúčastnit se programu v budově ředitelství ČGS v Praze na Klárově. Zde byly pro hosty připraveny přednášky specialistů ČGS a prohlídky vybraných pracovišť. V dalších dnech vzbudily velký zájem také přednášky zástupců České geologické služby, například přednáška ředitele ČGS Zdeňka Venery s názvem Česká geologická služba v Antarktidě nebo přednáška Z Čech až na roh Afriky na téma projektu AEGOS, který posluchačům představila náměstkyně ředitele pro informatiku Dana Čápková s kolegy P. Konečným z Ústavu geoniky AV ČR a J. Jirouškovou z Náprstkova muzea.

Česká geologická služba také byla partnerem letošních dnů Geografických

informačních systémů (GIS) v Liberci. Dny GIS jsou příležitostí získat nové znalosti a inspiraci v informačních systémech pro tvorbu a správu geografických dat. Nabízejí možnost prakticky poznat základy tvorby map a technologické využití v nejrůznějších oblastech, jako je ochrana a monitoring životního prostředí, doprava, regionální rozvoj či vzdělávání. Na celém světě se při této příležitosti již jedenáctým rokem setkává odborná a široká veřejnost, v Liberci se konají od roku 2000. Žáci základních a středních škol a v odpoledních blocích pak široká veřejnost při dnech GIS poznávali možnosti využití geografických informačních systémů. Akci doplňovala výstava plakátů a několik přidružených akcí – výtvarná soutěž Zeměplocha, soutěž v tvorbě geoher, geocachingová soutěž Envikešky a odborná soutěž studentů vysokých škol Geocup. Celkem se akce zúčastnilo téměř 800 studentů a zhruba 100 návštěvníků z řad široké veřejnosti.

Česká geologická služba se prezentovala geologickou mapou s praktickou ukázkou hornin Libereckého kraje, vlastními úlohami pro práci v programu ArcGIS, kde si návštěvníci mohli vyzkoušet, jaké má GIS uplatnění v geologii. Pro méně zdatné byla prezentována i volně přístupná data na mapovém serveru na stránkách www.geology.cz. Součástí stánku byly ta-

ké informační postery na téma WMS služeb, mezinárodní spolupráce a mapování v Mongolsku.

Klára Jančová, Pavla Peterová
Foto archiv ČGS

▲ Česká geologická služba oslavila devadesát let – ředitel ČGS Zdeněk Venera s ministrem životního prostředí Ladislavem Mikem.

▲ Dny geografických informačních systémů v Liberci.

TSTTT – Týká se to také tebe

Již XXXIV. ročník ekologického festivalu TSTTT (Týká se to také tebe), jehož nejvýznamnější součástí je mezinárodní filmová soutěž, probíhal 23. až 29. listopadu 2009 v Uherském Hradišti, Uherském Brodě a ve Zlíně.

Filmovou soutěž, stejně jako fotografickou soutěž a celý festival, vyhlašuje Ministerstvo životního prostředí, Zlínský kraj, města Uherské Hradiště a Uherský Brod a Odborový svaz pracovníků kulturních zařízení. Organizačně akci zajišťoval uherskohradištský Klub kultury a záštitu měl hejtmán Zlínského kraje.

V mezinárodní filmové soutěži se letos sešlo 57 amatérských a 53 profesionálních snímků ze čtrnácti zemí. V kategorii amatérských filmů získal velkou cenu německý režisér Josef Zauner za film *Živoucí Bienwald* – o dubech a ostatních obyvatelích lesa.

V kategorii profesionálních filmů tentokrát zůstala Hlavní cena Josefa Velka v České republice – získal ji režisér Jiří Petr z Prahy za film *Natura Bohemica*, snímek získal i cenu diváka. Cenu Ministerstva životního prostředí převzal kulturní rada velvyslanectví íránské islámské repub-

liky Naser Ehsani pro režiséra Hojatollaha Qasemiho za film *Shimbar*.

Program TSTTT probíhal celý týden. V Uherském Brodě soutěžily děti ve výtvarném a literárním projevu, uskutečnil se VII. ročník výtvarné dílny. V Uherském Hradišti se promítaly vybrané filmy pro žáky a studenty základních a středních škol, proběhlo diskusní fórum o zdravém městě a životním prostředí v Uherském Hradišti. Uskutečnil se také společný česko-slovenský seminář k environmentální výchově a vzdělávání, beseda Aleny Žákové o nebezpečné cestě ve stopách antropologa Pavla Šebesty

CENY XXXIV. ROČNÍKU MEZINÁRODNÍ FILMOVÉ SOUTĚŽE TSTTT

Filmy amatérské:

- **Velká cena:**
Živoucí Bienwald – o dubech a ostatních obyvatelích lesa, režie Josef Zauner, Německo
- **Cena města Uherský Brod:**
Mořští plži – nápadní krasavci, režie Gerhard Kopp, Německo
- **Cena Odborového svazu pracovníků kulturních zařízení:**
Karelia – jeden den, režie Petr Baran, ČR

Filmy profesionální:

- **Hlavní Cena Josefa Velka:**
Natura Bohemica, režie Jiří Petr, ČR
- **Cena Ministerstva životního prostředí:**
Shimbar, režie Hojatollah Qasemi, Írán
- **Cena hejtmána Zlínského kraje:**
Liliputí mimikry, režie Attila David Molnar, Maďarsko
- **Cena diváka:**
Natura Bohemica, režie Jiří Petr, ČR

Zdroj: MŽP

▲ Velkou cenu TSTTT 2009 za film *Natura Bohemica* předává Jana Velková režisérovi filmu Jiřímu Petrovi.

▲ Cenu MŽP převzal za film *Shimbar* kulturní rada velvyslanectví Íránské islámské republiky Naser Ehsani

▲ Na festivalu zahrála tradičně Cimbálová muzika Jaroslava Čecha.

▲ Vystoupil také Ivan Hlas.

– Otce Pygmejů s promítáním filmu Jana Popelky Bambuti, dále semináře Ochrana přírody v myslivosti, Mozaika ekologického zemědělství, finále Zlínské CO₂ ligy a další akce. Vedle výstavy fotografií soutěže TSTTT to byly další expozice – Prima klima, Švýcarskem po stopách změn klimatu, Bambuti a Krajina Skotska ve fotografiích Davida Wallse. V kulturním programu slavnostního předání cen vystoupil Ivan Hlas se svým triem a na závěrečném společenském večeru hrála Cimbálová muzika Jaroslava Čecha.

Již po jedenatřicáté proběhla v rámci festivalu TSTTT stejnojmenná fotosoutěž vyhlášená pro české a slovenské fotografy. Letos se zúčastnilo 39 autorů, kteří zaslali

399 fotografií. Hodnotila je odborná porota v čele s ostravským fotografem Petrem Sikulou. V nejsilněji obeslaném tematickém okruhu Chráněné prvky naší přírody získal první cenu Petr Salinger z Kostelan nad Moravou za kolekci fotografií ptáků. Tři druhé ceny si odnesli Alexandr Pospěch z Uherského Brodu za kolekci fotografií ptáků, Ladislav Matucha z Polešovic za seriál Páření a Pavel Vosátka z Třebíče za kolekci fotografií hmyzu. Třetí cena putuje do Uherského Brodu Lubomíru Pospěchovi za seriál Smrtná láska kudlanky nábožné. Do tematického okruhu Ochrana a tvorba životního prostředí zaslalo 19 autorů 86 fotografií, první cenu získal Vladimír Kunc z Havlíčkova Brodu za cyklus Šumava

– hraniční chodník a třetí Ladislav Čech z Klatov (Vize apokalypsy). Ve třetím tematickém okruhu Památky pro současnost hodnotila porota 68 fotografií od 19 autorů. Zvítězil Jan Parma z Prahy se snímkem Hrad Hasištejn, třetí cenu získal Stanislav Navrátil ze Zlína za Život v památníku holokaustu. Hlavní cenu soutěže udělila porota Petru Salingerovi. Na výstavu XXXI. ročníku fotosoutěže TSTTT, která byla instalována ve foyer pořádajícího Klubu kultury v Uherském Hradišti a trvá až do 31. 1. 2010, bylo vybráno 111 fotografií.

Jitka Radová, MŽP, upraveno (red)
Foto archiv TSTTT

Filmový festival Voda – moře – oceány 2009

5. oficiální ročník mezinárodního filmového festivalu Voda – moře – oceány 2009 probíhal 23. – 26. listopadu 2009 v Ústí nad Labem a v Praze. Festival je pravidelným setkáním všech, pro které jsou příběhy vody věčnou inspirací i výzvou k její ochraně.

FILMY OCENĚNÉ NA FESTIVALU VODA – MOŘE – OCEÁNY 2009

- **Nejlepší krátký film:** Gimme a Hug (Obejmi mě), Nizozemsko
- **Nejlepší český film:** Interactions (Ovlivňování)
- **Nejlepší enviromentální film:** The Mermaids' Tears: Oceans of Plastic (Slzy mořských panen – Oceány plastů), Francie
- **Nejlepší film v kategorii Sladká voda:** As the Tide flows (Když přichází příliv), Nizozemsko
- **Nejlepší film v kategorii Slaná voda:** Sawfish – Neptun's forgotten Children (Piloun – Neptunův zapomenutý syn), Německo
- **Nejlepší dokument:** Who Owns the Sea? (Kdo vlastní oceán?), Německo
- **Kategorie Volná tvorba:** The Soul of Water (Duše vody), Švédsko
- **Grand Prix:** Solo, Nový Zéland

Organizátoři festivalu opět přivítali tvůrce filmových dokumentů, odborníky z oblasti ochrany přírody, ekology, novináře, potápěče, fotografy, ale hlavně filmové fanoušky z celé České republiky. V soutěži zbylo po výběru 40 snímků ze čtrnácti zemí, z toho šest českých. Letošní kolekce byla tematicky věnována trochu více divoké vodě. Pořadatelé a hlavně prezident a zakladatel festivalu Steve Lichtag i programový ředitel Dušan Jurčík se obraceli s festivalovými projekcemi zejména na ústecké studenty a školáky. Severočeskou vědeckou knihovnu ovšem navštěvovali i zájemci starších věkových kategorií. Emotivní filmové příběhy, které festival opět na-

bídnul, pozvaly diváky do světa, na jehož zachování nám všem musí záležet. Novinkou letošního ročníku bylo začlenění Mořského světa v Praze v Holešovicích mezi festivalové prostory, kde kromě projekcí v místním kinosále mezi úchvatnými prosklenými nádržemi a akvárii proběhlo i závěrečné udělování cen. K pořadatelům festivalu patří vedle města Ústí nad Labem, Fakulty životního prostředí UJEP a dalších partnerů i Ministerstvo životního prostředí. Více informací: www.vodamoreoceany.cz

Jitka Radová, MŽP,
porotkyně festivalu, upraveno (red)
Foto Jan Fischer

▲ Hovoří Steve Lichtag, zakladatel a prezident festivalu Voda – moře – oceány.

▲ Cenu za nejlepší environmentální film předal ministr životního prostředí Ladislav Miko.

Zelená úsporám proti krizi

Program Zelená úsporám, který je zaměřen na podporu instalací pro vytápění s využitím obnovitelných zdrojů energie, ale také investic do energetických úspor při rekonstrukcích i v novostavbách, je největší ekologický dotační program v historii České republiky.

Zelená úsporám

Program podporuje kvalitní zateplování rodinných domů, bytových domů a panelových bytových domů, náhradu neekologického vytápění za nízkoemisní kotle na biomasu a účinná tepelná čerpadla, instalaci těchto zdrojů do nízkoenergetických novostaveb a také novou výstavbu v pasivním energetickém standardu.

„Zelenou úsporám vnímám vedle jejích environmentálních efektů také jako jedno z protikrizových opatření Ministerstva životního prostředí. Společně se snižováním výdajů za energie v domácnostech má program rovněž pozitivní vliv na zaměstnanost především v regionech. Až 1600 firem může mít k dnešnímu datu nové zakázky v celkové hodnotě 245 milionů korun,” zrekapituloval k 25. listopadu 2009 ministr životního prostředí Ladislav Miko.

Příjem žádostí o dotace byl zahájen 22. dubna a bude kontinuálně pokračovat až do konce roku 2012.

K 17. srpnu 2009 byly na základě analýzy finanční krize, prodeje dalších jedno-

tek AAU, z něhož je program financován, a snaze ministra Mika otevřít program pro větší počet žadatelů upraveny podmínky programu a nově byla vyhlášena podpora zateplování panelových domů. „Jak se ukazuje, byl to krok správným směrem... Již máme šest pilotních projektů a stovky jsou v přípravě. Celkově zájem žadatelů od srpna prudce vzrostl a k 22. listopadu jsme přijali 1824 žádostí. Každým dnem se pak počet žádostí rapidně zvyšuje,” řekl ministr Miko.

Současná hodnota podpory všech zpracovaných projektových žádostí je přes 245 milionů korun a každý den chodí žádosti nové. Největší zájem je zatím o podporu vytápění obnovitelnými zdroji energie. Mezi obnovitelnými zdroji energie jednoznačně vedou solární panely pro ohřev vody a přitápění v domácnostech s počtem žádostí 738 v dotační hodnotě 50 milionů korun. Finančním objemem si ovšem drží prvenství oblast podpory zateplování, kde si o dotace zažádalo 548 domácností a podpora přesahuje 170 milionů korun.

„Požádat o dotaci je možné na krajských pracovištích Státního fondu životního prostředí nebo na pobočkách pěti partnerských bank, které se do programu zapojily v průběhu léta. Banky, které žádosti administrují, současně nabízejí poskytnutí úvěru na pokrytí zbývajících částí investice,” řekl Petr Štěpánek, ředitel SFŽP ČR.

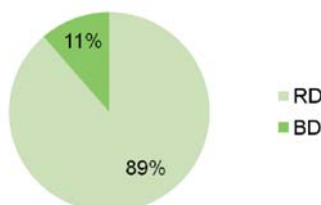
Česká republika získala na tento program finanční prostředky prodejem tzv. emisních kreditů Kjótského protokolu o snižování emisí skleníkových plynů. „Z celkového objemu asi 100 milionů jednotek, které postupně prodáváme, jsme zatím uzavřeli obchody za více než 15 miliard korun s Japonskem, Španělskem a Rakouskem. Ty jsou nyní zdrojem dotací programu Zelená úsporám,” dodal ministr životního prostředí Ladislav Miko.

Více informací: www.zelenausporam.cz
Lenka Brandtová, tisková mluvčí SFŽP ČR,
Petra Roubíčková, tisková mluvčí MŽP,
 upraveno (red)

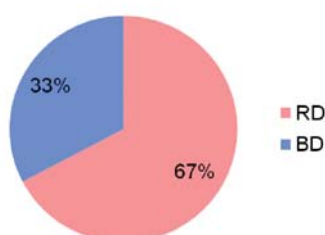
Statistika: technické ukazatele

Úspora emisí CO₂

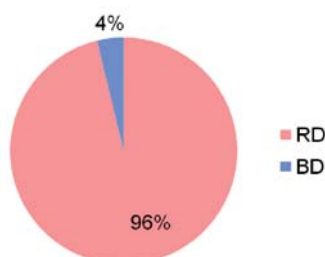
Typ domu	Úspora tepla (A - zateplování)	Výroba tepla z OZE (C - OZE)	Úspora emisí CO ₂
	GWh/15 let	GWh/15 let	t/15 let
RD	111,2	97,1	174.128
BD	55,2	3,8	22.408
Celkem	166,4	100,9	196.536

Úspora tepla na vytápění

Výroba tepla z OZE

▲ Kalkulačku, která vám umožní snadno si ověřit, jak je z hlediska spotřeby energie na vytápění hospodárný váš dům nebo byt, najdete na www.zelenausporam.cz, přímo na titulní stránce. Po zadání jednoduchých údajů se rovnou dozvíte výsledek.

Operační program Životní prostředí – třetina rozebrána

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti

Pro vodu,
vzduch a přírodu

Po více než dvouletém fungování Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) bylo k 18. listopadu 2009 schváleno v rámci tohoto operačního programu celkem 2479 projektů.

Od začátku programového období 2007 – 2013 bylo dle Ministerstva pro místní rozvoj v České republice dokončeno 2634 projektů financovaných z fondů Evropské unie v celkové hodnotě 18,3 miliardy korun. Jen za poslední měsíc před uvedeným datem počet dokončených projektů vzrostl více než dvojnásobně. Nejvíce dokončených projektů eviduje Operační program Životní prostředí.

Celkové náklady na projekty OPŽP dosáhly 63 083 060 908 korun. Celkové způsobilé výdaje pak u těchto projektů činily 50 545 322 484 korun. Podpora z evropských fondů, konkrétně Fondu soudržnosti a Evropského fondu pro regionální rozvoj dosáhla 40 786 756 478 korun, celková schválená výše podpory ze zdrojů Evropské unie a prostředků SFŽP ČR tak již dosáhla 43 629 043 236 korun.

„Oba programy, jak Operační program Životní prostředí tak Zelená úsporám jsou mimořádnými stimuly české ekonomiky. Jsou to investice do zelené ekonomiky, zaměstnanosti, úspor energií a lepšího životního prostředí, které musíme využít. Bude na mém nástupci zajistit kontinuální pozitivní vývoj v čerpání dotací,“ řekl ministr životního prostředí Ladislav Miko.

„O čerpání dotací z Operačního programu Životní prostředí zaznamenáváme trvale rostoucí zájem. Do budoucna chceme ještě více zjednodušit a zpřehlednit administraci při žádání o dotace z OPŽP,“ dodává ředitel Státního fondu životního prostředí Petr Štěpánek.

OPŽP je jediným operačním programem, který od počátku nabízí průběžné financování na dodavatelům neuhrazené faktury, čímž jednoznačně přispívá k protikrizovému opatření. V rámci OPŽP je nastaven systém tzv. modifikovaného ex-ante financování, což umožňuje financovat

průběžně. Příjemce může předkládat faktury neuhrazené dodavatelům, a to každý měsíc, a fond mu garantuje zaslání finančních prostředků v lhůtě do 30 dnů. Nejedná se tedy o financování ukončených etap. V objemu proplacených prostředků se tato skutečnost samozřejmě projevuje, nicméně výši proplacených prostředků ovlivňuje investorská a projektová připravenost zejména v prioritní ose 1, kde je maximum schválených prostředků.

Nejvíce schválených projektů bylo v oblasti podpory 3.2 – realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry, přesto u této oblasti podpory zbývá alokace k vyčerpání podpory stále ještě 55 procent.

Absolutně nejvyšší částka podpory plynula do zlepšení kvality pitné vody (oblast podpory 1.1 a 1.2), kde bylo schváleno 301 projektů, jejichž celkové náklady činily 37 983 647 992 korun. Všechny

dosud schválené projekty přispějí k naplnění směrnice Evropské komise 91/271/ES o čištění městských odpadních vod.

Třetí nejvýznamnější oblastí podpory, co se týká výše celkových nákladů na projekty, byla oblast zkvalitnění nakládání s odpady (oblast podpory 4.1), kde bylo schváleno 392 projektů, přičemž celkové náklady na ně dosáhly 6 241 390 057 korun.

Po dvou letech fungování Operačního programu Životní prostředí tak zbývá k rozdělení 67 procent z alokovaných peněz programu, což je 85 168 704 441 korun. Celkové alokace prostředků v Operačním programu Životní prostředí činí 125 955 460 919 korun.

*Lenka Brandtová, tisková mluvčí SFŽP ČR,
Petra Roubíčková, tisková mluvčí MŽP,
upraveno (red)*

Operační program Životní prostředí 2007 - 2013

Schválená výše podpory podle prioritních os – celkem 44 miliard Kč

- PO 1 Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní
- PO 2 Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí
- PO 3 Udržitelné využívání zdrojů energie
- PO 4 Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží
- PO 5 Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik
- PO 6 Zlepšování stavu přírody a krajiny
- PO 7 Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu
- PO 8 Technická pomoc

www.opzp.cz
800 260 500
IC MŽP
KP SFŽP
Priorita
RPIM

XV. výzva pro zkvalitnění životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí a Státní fond životního prostředí České republiky vyhlásily již XV. výzvu pro podávání žádostí o poskytnutí podpory v rámci Operačního programu Životní prostředí (OPŽP). Žádosti budou přijímány kontinuálně od 4. ledna 2010 do 30. června 2011. Výzva je určena pro projekty vedoucí ke zkvalitnění nakládání s odpady a snižování emisí.

Dotace jsou určeny na regionální systémy pro mechanickou a biologickou úpravu komunálního odpadu a zařízení pro energetické využívání komunálního odpadu. O podporu budou moci žádat také projekty rekonstrukce a úpravy zvláště velkých spalovacích i velkých nespalovacích stacionárních zdrojů, které sníží emise zejména NO_x, SO₂ a prachových částic a současně vytvoří nové kapacity na spalování odpadu (např. náhrada kotle, rekonstrukce spalovací komory, instalace filtrů, měření emisí).

„Abychom omezili skládkování bioodpadu a nemuseli platit vysoké pokuty za neplnění evropské směrnice, musí být vedle razantního nárůstu recyklace také postavena nová zařízení na zpracování směsného odpadu o kapacitě nejméně 1 milion tun ročně. Poprvé proto poskytneme dotace na mechanicko-biologickou úpravu s následným využitím či na energetické využití

tí odpadu. Nastavili jsme přitom přísné podmínky zajišťující, aby nová zařízení ve svých regionech neomezovala recyklaci. V dotační podpoře třídění a recyklace samozřejmě pokračujeme,” řekl Jan Dusík, ministr životního prostředí.

„Výše prostředků určená pro tuto výzvu dosahuje částky 8 miliard korun. Z toho na projekty vedoucí ke zkvalitnění nakládání s odpady je určeno 6 miliard korun a na projekty vedoucí ke snižování emisí 2 miliardy korun,” uvedl Petr Štěpánek, ředitel SFŽP ČR.

Dotaci nezíská zařízení k energetickému využití (spalovna) nebo zařízení k mechanicko-biologické úpravě odpadu, pokud by jeho roční kapacita přesahovala polovinu roční produkce komunálního odpadu v obcích, z nichž bude dané zařízení odbírat odpad. Další kritéria pak výrazně zvyšují laťku pro použité technologie.

Podmínky pro podávání žádostí jsou uvedeny ve Směrnici MŽP č. 12/2009.

Všechny závazné dokumenty jsou k dispozici na internetových stránkách OPŽP www.opzp.cz. V návaznosti na požadavky Přílohy č. 1 Směrnice MŽP č. 12/2009, která stanoví požadované přílohy k projektové žádosti o podporu z OPŽP, předloží žadatel současně s projektovou žádostí projektovou dokumentaci pro územní rozhodnutí včetně dokumentu posouzení vlivů na životní prostředí (EIA) a žádost o vydání územního rozhodnutí. Územní rozhodnutí včetně nabytí právní moci je možné doložit dodatečně, nejpozději do 6 měsíců od akceptace žádosti.

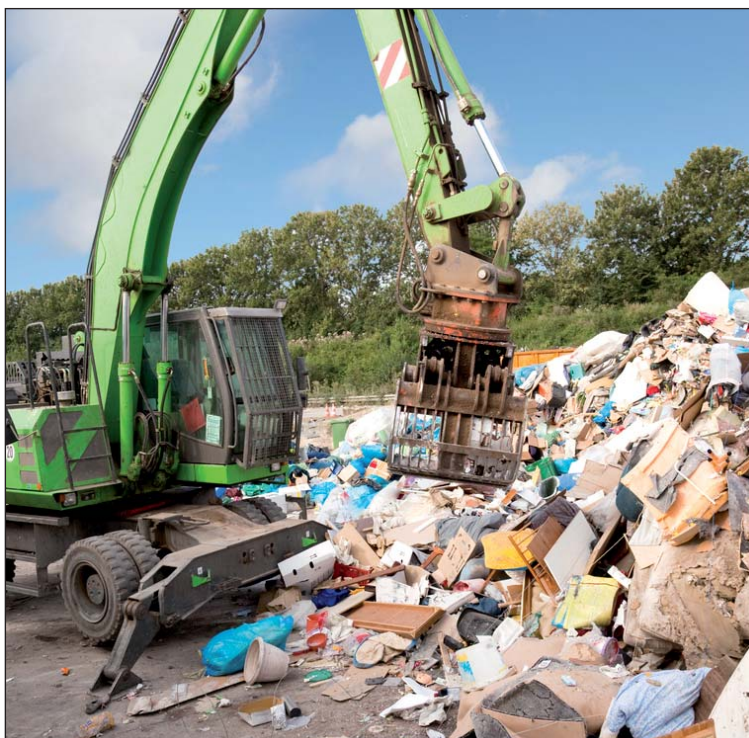
Projektové žádosti je třeba doručit na centrální pracoviště SFŽP ČR, Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 4, do 16.00 hodin posledního dne výzvy, tj. do 30. 6. 2011. V případě zaslání poštou je třeba počítat s přiměřenou časovou rezervou.

*Lenka Brandtová,
tisková mluvčí SFŽP ČR*

Operační program Životní prostředí je zaměřený na zlepšování kvality životního prostředí, a tím i zdraví obyvatelstva. Přispívá ke zlepšování stavu ovzduší, vody i půdy, řeší problematiku odpadů a průmyslového znečištění, podporuje péči o krajinu, využívání obnovitelných zdrojů energie a budování infrastruktury pro environmentální osvětu. Má sedm prioritních os. OPŽP má vlastní internetové stránky: www.opzp.cz.

Řídícím orgánem pro OPŽP je Ministerstvo životního prostředí ČR. Podrobné informace o jeho aktuální činnosti jsou k dispozici na www.mzp.cz.

Státní fond životního prostředí ČR je zprostředkující subjekt OPŽP. Již od roku 1992 zásadním způsobem přispívá na investice do ochrany a zlepšování životního prostředí, financuje především investice do projektů na ochranu vod, ochranu ovzduší, využití obnovitelných zdrojů energie, nakládání s odpady, ochranu přírody a krajiny a vzdělávání, a to buď z národních zdrojů, nebo ze zdrojů Evropské unie. Aktuální informace o činnosti SFŽP naleznete na <http://www.sfzp.cz/>.

Půlroční bilance a program ministrů životního prostředí

Po sedmi měsících ve vládě premiéra Fischera ministr životního prostředí Ladislav Miko předal 30. listopadu 2009 vedení resortu Janu Dusíkovi. Ladislav Miko rekapituloval, Jan Dusík představil svůj program na příštího zhruba půl roku...

Z BILANCE LADISLAVA MIKA

Ladislav Miko se vrátil do Bruselu ke své práci v pozici ředitele sekce ochrany přírodních zdrojů v Evropské komisi. Předtím představil úspěchy, kterých se mu podařilo s jeho týmem během působení ve funkci ministra životního prostředí dosáhnout, a neúspěchy, které zůstaly jako výzva pro nového ministra.

„Nebudu se zdaleka zmiňovat o všem, dočtu se některých věcí, které nás stály hodně úsilí a práce nebo byly nějakým způsobem nové a které považuji za významné. Díky velmi významné podpoře celého aparátu ministerstva a mých nejbližších kolegů a také díky dobré spolupráci s kolegy ve vládě se podařila velká většina cílů, které jsem si vytyčil na začátku, naplnit. Myslím, že obecně mohu říct, že odcházím s výsledky v zásadě spokojen,“ shrnul Ladislav Miko.

Legislativa: ochrana přírody, EIA, biopaliva

„V oblasti legislativy se nakonec podařilo projednat v parlamentu a dotáhnout do

konce víc záležitostí, než jsme původně věřili, že bude možné. Souvisí to i se změnou týkající se předčasných voleb, sněmovna pracovala déle.

Speciálně bych se chtěl zmínit o oblasti ochrany přírody a krajiny, o novém znění zákona 114 a souvisejících návazných materiálů, které schválila vláda. Umožnily rozšířit a v podstatě dokončovat soustavu Natura 2000. Počet evropsky významných lokalit narostl zhruba o 250. Až na pár jednotlivých výjimek tedy máme soustavu kompletní. Totéž se dá říct o ptačích oblastech. Vláda schválila vládní nařízení o vyhlášení dvou zbývajících ptačích oblastí v jižních Čechách, které byly v diskusi přes pět let,“ uvedl ministr.

Další důležitý materiál, který se projednával ve vládě, byla otázka přístupu k právní ochraně, novela týkající se procesu EIA. Podařilo se, aby prošla sněmovnou i senátem, ale k jednání ji vrátil prezident. (O několik málo dní později, už v gesci ministra Jana Dusíka prezidentské veto poslanecká sněmovna přehlasovala.)

„Zmínil bych se ještě o návrhu novely zákona, který umožní vyšší přimíchávání bi-

opaliv do pohonných hmot, který nedávno schválila vláda. Zvyšuje podíl biopaliv na celkové spotřebě tak, jak je naším cílem, a zároveň představuje přímou pomoc českému zemědělskému sektoru,“ pokračoval v bilanci Ladislav Miko.

Geoportál

„Za významné považuji také, že se podařilo schválit novelu zákona o právu na informace o životním prostředí, která umožní zřídit geoportál s přístupem k mapám a informacím pro každého a zdarma. V minulosti bylo velkým problémem, že i mezi resorty navzájem se některé informace požívané za státní peníze proplácely,“ upozornil odstupující ministr Miko. Díky této úpravě se informace z geoportálu otevírají pro širší použití, aniž by musely probíhat zmíněné finanční toky.

Strategie a koncepce

„Soustředil jsem se ve své práci také na zpracování dlouhodobějších materiálů strategických a koncepčních,“ vybral dále z činnosti MŽP pod svým vedením Ladislav Miko.

„Musím se samozřejmě zmínit o předložení Politiky ochrany klimatu, o které se diskutuje také v souvislosti s návrhem Státní energetické koncepce a která ukazuje cestu, jak můžeme naplnit svoje mezinárodní a domácí závazky v ochraně klimatu. Vláda schválila další zásadní materiál – aktualizaci Státního programu ochrany přírody a krajiny.

Za velmi významné považuji, že se nám podařilo zkompletovat a připravit materiál o težích adaptační koncepce, který vláda schválila v poslední den mého působení“ zdůraznil Ladislav Miko. „Jde o adaptace na klimatické změny, materiál, se kterým jsem přicházel jako s úplně novou myšlenkou. Zvolili jsme při jeho přípravě postup, který místo aby jednotlivým resortům diktoval, co mají udělat, naopak vyzývá, aby pojmenované problémy související se změnami klimatu samy zanalyzovaly a přišly s návrhy postupu a řešení tak, aby- chom byli schopni se na změny adaptovat.

▲ Ministr Miko zhodnotil sedm měsíců svého působení na MŽP. Vedle něj nastupující ministr Jan Dusík a tisková mluvčí Petra Roubíčková. Foto archiv MŽP

Tyto teze vlastně určují, kdo jakým podílem by na výsledném materiálu měl pracovat. Pokud to půjde hladce, v průběhu příštího roku se zkompletují podklady resortů a do konce roku bude zpracována výsledná strategie.“

Finanční nástroje

Tým ministra Mika se věnoval také finančním nástrojům a finanční podpoře jak občanů, tak obcí, a konečkonců i průmyslu. Ministr stručně připomněl Operační program Životní prostředí a program Zelená úsporám, v němž se díky cíleným změnám rozeběhlo čerpání i přes důsledky hospodářské recese. „V operačním programu jsme se snažili zjednodušit procedury tak, abychom udrželi vysoký standard – náš program je nejlépe využitým programem ze všech operačních programů. Jsme přesvědčeni, že kromě environmentálních efektů přináší pozitivní efekty i pro sféru podnikání, protože přináší do systému příležitosti a kapitál,“ zhodnotil Ladislav Miko.

„Po poměrně obsáhlých jednáních s obcemi ve všech našich národních parcích jsme připravili v rámci Státního fondu životního prostředí specializovaný program pro podporu opatření a akcí na katastrálním území obcí v národních parcích. Program bude mít roční rozsah asi padesát milionů korun. Není časově limitován a je specificky zaměřen právě na problémy národních parků a obcí ležících v nich. Z této naší reakce je jasné, že stát si uvědomuje určité limitace, které tyto obce mohou mít, a chce přispět specificky právě v této oblasti k jejich kompenzaci,“ vysvětlil ministr tento krok.

Evropská unie

Za jednu z nejvyšších priorit, kterou Ladislav Miko označil, když nastoupil do funkce, byla práce v rámci Evropské unie a zejména dokončení předsednictví. A jak vnímá výsledky? „Podle mého názoru se podařilo výsledků dosáhnout přesně podle očekávání. Určitě se nám podařilo v technické rovině – nechci komentovat politické hodnocení nebo vnímání našeho předsednictví jako celku – dostat velmi vysokého standardu a v podstatě naplnit všechny naše cíle.

Jako člověk, který pracoval v Komisi, jsem se hodně soustředil se svým týmem na to, abychom minimalizovali počet „živých“ případů, kde byl rozpor s legislativou Evropské unie. Jde o tzv. infringementy – řízení s Českou republikou pro nedodržování evropské legislativy. V době, kdy jsem nastupoval, jich bylo v běhu 21 a během následujících sedmi měsíců se nám

podařilo celkově jedenáct úplně vyřešit. Z toho tři byly věcně odpracovány předchozím ministrem a za mého působení už jenom dobehly administrativně. Ostatních osm jsme vyřešili změnami v legislativě a dalšími kroky. V dalších čtyřech jsme se velmi výrazně posunuli. Tam legislativní návrhy právě procházejí sněmovnou nebo už prošly a čekají na podpis nebo na dokončení. Dá se tedy říct, že v patnácti z 21 případů infringementu se Česká republika vyhnula nepříjemným důsledkům, podařilo se je dořešit.

U zbývajících několika jsme se posunuli také vpřed, ale daleko pomaleji. Souvisí to například s novelou zákona o vodách, která je po prvním čtení. Musíme vyčkat, až celý proces proběhne v parlamentu. Nicméně nemám pochybnosti, že i tam se dobereme ke zdárnému konci.

Je také třeba říci, že během mého působení byly podány některé další stížnosti k Evropské komisi a že byly zahájeny dva další infringementy, které zůstávají k řešení pro mého nástupce. Jeden se týká autovraků a druhý splouvání Vltavy v Národním parku Šumava,“ uzavřel Ladislav Miko.

Informace o přírodě a krajině

Z dalších aktivit Ladislav Miko zdůraznil, že veřejnosti se dostává přístupu k souhrnným a podrobným informacím o stavu české přírody a krajiny. Vznikla zpráva, kterou si na začátku ve funkci vytyčil jako svůj cíl a kterou se podařilo schválit ve vládě a vydat ještě před koncem jeho působení na MŽP. Zpráva vyšla i knižně a je k dispozici všem. Připraven byl rovněž atlas krajiny, první souborné mapové dílo shrnující dostupné informace o ČR.

Zelená ekonomika

Za významný mezinárodní počín považuje Ladislav Miko uspořádání mezinárodního fóra o zelené ekonomice. Ohlas mělo i na úrovni rady evropských ministrů pro životní prostředí, a dokonce bylo převzato nastupujícím španělským předsednictvím tak, aby jako nová tradice pokračovalo i v dalších letech. Tato fóra by se podle předpokladů měla organizovat na evropské úrovni dál.

Spolupráce s jinými resorty

„Rád bych se také zmínil o spolupráci s ostatními resorty,“ řekl Ladislav Miko. „Diskusí o problematice životního prostředí je velké množství – a samozřejmě konfliktních, rozporných, složitých témat. Musím říct, i když to zpočátku bylo velmi složité, že během sedmi měsíců práce se podařilo vybudovat relativně velmi dobré

vztahy. Zmínil bych se speciálně o našich tradičních partnerech, ať už je to ministerstvo pro místní rozvoj, ministerstvo zemědělství, ministerstvo dopravy, ministerstvo průmyslu a obchodu, ministerstvo zdravotnictví nebo i ministerstvo spravedlnosti. Učinili jsme dosti významný posun v řešení vzájemných dlouho přetrvávajících kauz. Samozřejmě to znamenalo i z naší strany hledání a nalézání kompromisu. Nicméně, myslím si, že pro dobré fungování vztahů to bylo rozhodně užitečné a že řada věcí se posunula.

S paní ministryní Juráskovou z ministerstva zdravotnictví jsme se dohodli na aktualizaci vzájemné spolupráce a přípravě společného memoranda o spolupráci ve věcech, které se týkají životního prostředí a zdraví, protože materiály, které byly zatím k dispozici, jsou staré i více než deset let. Dohoda o spolupráci byla podepsána oběma stranami na konci listopadu.“

Šumava

Z další velké skupiny záležitostí, které se podařilo velmi významně posunout, Ladislav Miko jmenoval dohodu s Rakouskem o řešení kůrovcové kalamity na pohraniční části NP Šumava.

„Velká dohoda s obcemi, tzv. Vize 2020, o dalším postupu v Národním parku Šumava je ve připravené ve finální podobě. Ještě dopracováváme dokumenty, které jsou k této dohodě přílohou. Týkají se jednak integrovaného programu rozvoje regionu z evropských fondů a jednak zásad územního rozvoje Jihočeského kraje. Můj příslib obcím i hejtmanovi byl, že tyto materiály budou projednány a podepsány společně,“ vyjádřil Ladislav Miko svou připravenost věnovat se této dohodě i jako ředitel v Evropské komisi zodpovědný za ochranu přírody, vzhledem k tomu, že záležitosti šumavského národního parku mají i evropský přesah. S podpisem se počítá na přelomu roku 2009/2010.

Odpady

„Posunuli jsme se významně v jednání o odpadech,“ pokračoval v bilancování ministr. „Jednak jsme novelizovali Program odpadového hospodářství a jednak se podařilo cestou kulatých stolů a velmi intenzivních jednání vrátit se k základům nového zákona o odpadech. Máme připraveny teze rozvoje odpadového hospodářství, které jsou konsensuální. To znamená, že se podařilo diskusi dostat z polarizované situace ministerstvo versus dva tisíce zásadních připomínek do stavu, kdy existuje konsensuální základ další práce na znění zákona.“

Myslivost

„Poslední věc, o které se dnes zmíním z toho, co považuji za úspěchy, je dohoda, kterou jsme podepsali s panem hejtnem a současně předsedou Českomoravské myslivecké jednoty Jaroslavem Palasem. Jde o dohodu o spolupráci mezi Ministerstvem životního prostředí a myslivci. Má kořeny v jednáních a – mohu-li to tak říct – v dohadách o znění zákona 114. Jsem připraven postupovat v souladu s evropskou iniciativou o udržitelné myslivosti – Sustainable Hunting Initiative. Podařilo se nám shodnout se na dohodě a 29.11. jsme ji podepsali,“ řekl Ladislav Miko při rekapitulaci své práce na konci listopadu 2009.

Horní zákon a kamiony

Za nejvýznamnější neúspěch považuje Ladislav Miko horní zákon: „Velmi mě mrzí, že se nepodařilo přesvědčit poslancem sněmovnu, aby se dokončila práce na geologickém a horním zákoně v souvislosti s napravením chyb, které v zákoně jsou z hlediska jeho vymahatelnosti. Vyústilo to nakonec ve stažení této novely vládou. To považuji z hlediska našeho resortu za neúspěch.“

Dalším zklamáním byla pro odcházejícího ministra otázka víkendových jízd kamionů, která není záležitostí z dílny MŽP, ale jeho tým se ji snažil prosadit: „Naše ministerstvo mělo jasný názor jak na páteční, tak na nedělní omezení. Nakonec byl zvolen jiný postup a to považuji rovněž za náš neúspěch.“

Konec výjimek

Na konec si nechal Ladislav Miko zajímavou statistiku: „Jak víte, měli jsme ten šílený úkol, že jsme řadu výjimek museli schvalovat ve vládě. To se podařilo změnit novelou zákona od 1. prosince, takže už si toho normálního režimu neužijí. Pro představitelů: troufám si tvrdit, že jsme z hlediska předkládaných materiálů byli nejpilnějším ministerstvem ze všech, protože od května do dnešního dne jsme vládě předložili 325 materiálů. Spočítejte si počet týdnů a vydělte, abyste zjistili, co to znamenalo každý týden pro náš aparát. Co se týče výjimek, bylo to 282 vládních materiálů, které bylo třeba připravit, podepsat, rozeslat atd. Kromě toho jsme předložili 43 materiálů dalších.“

Snažili jsme se také rozvinout komunikaci a kontakty s různými partnery a podařilo se nám uspořádat s nimi za tu dobu na ministerské úrovni téměř 700 různých schůzek a jednání. To je taky relativně vysoké číslo. Pro řadu z nás to zna-

menalo velké vypětí, zvláště v posledních týdnech. Neměli jsme ale k dispozici více než něco přes půl roku, takže jsme někdy museli pracovat více, než kdybychom měli k dispozici celé volební období. Za to patří všem spolupracovníkům můj dík.“

Výzvy

V heslech poté Ladislav Miko ještě jmenoval důležité úkoly, které stojí před jeho nástupcem: „Zákon o chemické bezpečnosti, probíhající diskuse o novém zákoně o ochraně ovzduší, dokončení jednání o vzájemné pozici a fungování Politiky ochrany klimatu a Státní energetické koncepce, jednání s ministerstvem zemědělství o generelu vodních nádrží a zmiňovaný zákon o odpadech – všechno jsou to velké a významné věci, kde jsme udělali velký posun, ale dokončování bude možná ještě náročnější. A to už nechávám v rukách Jana Dusíka.“

Z PROGRAMU JANA DUSÍKA

Týden poté, co byl uveden do funkce ministra životního prostředí, představil svůj program Jan Dusík: „Máme zřejmě s týmem na ministerstvu životního prostředí před sebou do voleb a do ustavení nové vlády zhruba půl roku práce. Budeme pracovat na věcech, které jsou rozběhnuté, a na dalších, jež vyplývají například ze Zprávy o životním prostředí ČR, kterou dostala vláda na zasedání minulý týden.“

EIA

„Hned druhý den po svém nástupu do funkce jsem obhajoval novelu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, kterou vrátil prezident republiky. Potěšilo mě, že se podařilo přesvědčit většinu poslanců sněmovny, že má být přehlasováno veto prezidenta. Tím se nám podařilo záležitost dokončit a také urovnat spor s Evropskou komisí, který již dospěl do fáze žaloby proti České republice u Evropského soudního dvora. Teď očekáváme, že Evropská komise řízení zastaví a stáhne žalobu. Myslím si, že to je velký úspěch,“ řekl nový ministr.

▲ Ministr životního prostředí Jan Dusík s vedoucím poradců ministrem Danielem Vondroušem.
Foto MŽP – Jan Symon

Spory s Evropskou unií

„Máme ještě další spory, které s námi vede Evropská komise pro opožděné nebo nesprávné přepsání evropské legislativy. Budu se snažit snižovat jejich počet. Souvisí to s řadou legislativních návrhů, které jsou buď v parlamentu, nebo je budeme ještě předkládat do vlády – zákony, nařízení vlády, vyhlášky. Včera jsem podepisoval tři vyhlášky v oblasti ovzduší, které by měly na některé tyto spory reagovat,“ oznámil Jan Dusík 8. prosince na své úvodní tiskové konferenci.

Opět odpady

„Asi nejvýznamnější krok v otázce evropských předpisů by měla být novela zákona o odpadech, kterou chceme předložit ještě tomuto parlamentu a která by měla reagovat na problémy týkající se směrnice o skládkování. Měla by zajistit transpozici rámcové směrnice o odpadech a ještě v tomto volebním období vyčistit stůl od nedostatků české legislativy v oblasti odpadů. Ve druhé fázi budeme pracovat na záměru nového zákona o odpadech, který jsme rozjednali velmi široce v rámci kulatých stolů se zástupci soukromého sektoru a nevládních organizací. Chceme v tom pokračovat. Předstoupněm ale bude příprava euronovely. Nový zákon

bychom rádi předložili ještě vládě premiéra Fischera nebo alespoň uskutečnili mezi-resortní připomínkové řízení. Je to zákon, který potřebujeme, bez kterého se neobejdeme pro plnění některých cílů z evropských směrnic i našich domácích v oblasti odpadů," uvedl ministr Dusík.

Půda a ovzduší

Dále ministr doplnil, že v parlamentu je novela zákona o zemědělském půdním fondu, která by v tomto období měla být projednána ještě ve druhém čtení. „Slibujeme si od tohoto právního nástroje zejména zpomalení zastavování krajiny nejružnějšími stavbami. Věříme tedy, že se ve sněmovně najde politická vůle, aby tento návrh byl schválen a mohl účinně fungovat.“

Ve sněmovně je rovněž novela zákona o ochraně ovzduší s navrženou účinností od 1. dubna příštího roku. Na jejím základě by se měly zvýšit podíly biosložky v benzínu i v naftě. Nemusí nutně jít o přimíchávání do běžného paliva, týká se to i rozvoje směsí s vysokým obsahem biosložky nebo i stoprocentních biopaliv. „Chceme, aby se tento krok dál udělal a naplnil se cíl z evropské legislativy, který je 5,75 % do roku 2010. Dlouhodobý návazný cíl potom činí 10% podíl biopaliv v palivech pro dopravu do roku 2020," shrnul Jan Dusík.

Obnovitelné zdroje energie

„Budeme se samozřejmě podílet i na projednávání novely zákona o podpoře obnovitelných zdrojů, který se týká fotovoltaiky," ujistil ministr. „Vnímáme to jako téma, které ukazuje, že fotovoltaika je byznys, který se stává čím dál efektivnějším. Reakce, kterou připravila vláda ve formě novely zákona, zkracuje investiční návratnost fotovoltaických elektráren, což dokládá naše předpoklady, že obnovitelné zdroje energie budou čím dál více konkurenceschopné, jak se budou rozšiřovat. Tudíž je možné narovnat tento netržní prvek směrem k tržnímu postupu – postupnému vyvažování cen jednotlivých zdrojů energií tak, jak se dostávají v širší míře na trh obnovitelné zdroje. To podporujeme.“

Na druhou stranu bychom nechtěli, aby se tato novela zákona rozšiřovala o další záležitosti.

Máme rozjednáno a budeme pokračovat s ministerstvem průmyslu a obchodu v práci na samostatné novele zákona, která by mimo jiné měla rozšířit zákon o využití obnovitelných zdrojů energie pro výrobu tepla. Zároveň by měla transponovat evropskou směrnici o obnovitelných zdrojích energie, která je v tzv. klimaticko-energetickém balíčku.

Nepřejeme si ale, aby na jedné z posledních schůzí poslanecké sněmovny došlo k masivnímu útoku na zákon o obnovitelných zdrojích energie. Myslíme si, že v zásadě je to nástroj účinný, měla by proběhnout jenom tato korekce a systémové věci by se měly řešit posléze, s větší rozvahou a na mezi-resortní úrovni.“

Emisní obchodování a chemická bezpečnost

„Do vlády bychom měli z právních předpisů předložit ještě novelu zákona o emisním obchodování spočívající v začlenění letecké dopravy do tohoto systému. Je to transpozice evropské směrnice a myslíme si, že by také mohla být ještě schválena v současné poslanecké sněmovně," odhaduje Jan Dusík.

„Budu prosazovat konkrétní opatření reagující na rychle se měnící podnebí, alarmující znečištění ovzduší, plýtvání surovinami a energií, překotné zastavování krajiny či ztrátu druhové rozmanitosti české přírody," staví své priority na informacích z právě vydané Zprávy o životním prostředí ČR za rok 2008 ministr Jan Dusík.

Během svého funkčního období ministr zamýšlí ještě prosadit návrh zákona o chemické bezpečnosti: „Jde o zcela nový zákon, ale věřím, že se nám podaří najít pro něj shodu a tento program dokončit.“

Legislativní výhled

„Přestože nám zbývají už jenom tři schůze poslanecké sněmovny, budeme se snažit těchto několik předpisů ještě projednat. Paralelně budeme pracovat na návrzích dalších předpisů. Zmínil jsem se už o návrhu zákona o odpadech. Další, který by se měl projednat na vládní úrovni, je návrh zákona o ovzduší, který považujeme za významný nástroj k efektivnější ochraně ovzduší, snižování imisní zátěže. Tento návrh je teď po mezi-resortním připomínkovém řízení a mým cílem je, aby ho vláda projednala. Pak samozřejmě bude záležet na další vládě, aby ho převzala do legislativního procesu a do poslanecké sněmovny" uzavřel Jan Dusík přehled legislativních plánů.

Změny klimatu

„Co se týče mezinárodních jednání, samozřejmě dnešními dny hýbe konferen-

ce v Kodani," řekl ministr Dusík. Na konferenci OSN o změnách klimatu poté odjel s cílem, „aby evropské úsilí bylo doplněno úsilím zbývajících partnerů a aby evropský režim, který byl nastaven klimaticko-energetickým balíčkem a cíli, které si Evropská unie stanovila, platil globálně. Podíleli jsme se na přípravě během českého předsednictví. Přípravovali jsme hlavní část pozic Evropské unie pro mezinárodní vyjednávání." V Kodani měl ministr Dusík naplánovanou řadu schůzek se švédským předsednictvím, aby mu český tým pomáhal ve vyjednáváních. „Naším cílem je, aby výstup kodaňské konference byl co možná nejkonkrétnější a řešil všechny oblasti: snižování emisí, adaptace, financování, rozvoj kapacit... Jsme si vědomi, že jednání v Kodani nejspíš nedospějí k uzavření mezinárodní dohody. Společně se švédským předsednictvím a EU chceme, aby byl přijat soubor rozhodnutí kodaňské konference, která se pak budou přepisovat do mezinárodní dohody," předjímal ministr reálnou situaci na samém začátku konference.

Rok biodiverzity

„Kromě jednání o klimatu se budu věnovat i dalším mezinárodním otázkám," oznámil své plány Jan Dusík.

„Rok 2010 je Mezinárodním rokem ochrany biodiverzity. Je to velmi důležitý mezník, který původně měl být údobím zastavení poklesu biodiverzity. Už víme, že toto úsilí se nedaří. Ve skutečnosti nyní jde teprve o zpomalení poklesu. Budeme tedy jednak pracovat s veřejností a představíme situaci, jaká je na mezinárodní úrovni i v České republice, a jednak budu navazovat na práci svého předchůdce Ladislava Mika a společně s ním v jeho současné pozici v Evropské komisi budu usilovat, aby se problém snížení biologické rozmanitosti dařilo lépe řešit. Máme k tomu řadu programových nástrojů. Máme také k dispozici i finanční zdroje v Operačním programu Životní prostředí. Takže to bude silné téma pro rok 2010," řekl ministr.

Finance

Jako další prioritu MŽP označil nastupující ministr pokračování a co neefektivnější využívání Operačního programu Životní prostředí: „Jsme na tom velmi slušně, co se týče výběru projektů. Samozřejmě příprava projektů v oblasti životního prostředí je časově složitější, ale postupně se zvyšuje tempo poskytování peněz na projekty. Jsem přesvědčen, že máme dobře založenou praxi na to, abychom peníze efektivně vyčerpali a nemuseli vracet z OPŽP ani jediné euro." Podobně zhodnotil Jan Dusík program

Zelená úsporám: „Během roku 2009 došlo dvakrát k modifikaci programu a nyní je nárůst počtu žádostí poměrně významný. Budeme dál sledovat trend. Česká republika je nejúspěšnější zemí, co se týče prodeje emisních kreditů v mezinárodním obchodování. Podařilo se nám zatím prodat kredity zhruba za 16 miliard korun. To je v porovnání s ostatními zeměmi velký úspěch. Myslím si, že jsme věc uchopili dobře a že není důvod měnit program tak, jak je nastavený v základních parametrech. Budeme dál pokračovat a samozřejmě se také podíváme, jestli neexistují nějaké jednotlivé bariéry, které by bránily podávání projektů a jejich úspěšnosti. Zelená úsporám představuje i jasnou odpověď na ekonomickou krizi, je to podpora domácností, zaměstnanosti, stavebních firem.“

Ochrana přírody

„Důležitou oblastí bude ochrana přírody,“ řekl ministr Dusík. „Vnímám tu některé problémové otázky. Budu chtít pokračovat v konstruktivní diskusi o managementu a hospodaření na území Národního parku Šumava jak s kraji, tak s obcemi. Je připraven rámec spolupráce: týká se na jedné straně využívání evropských peněz i peněz ze státního rozpočtu, na druhé straně rozšiřování bezzásahových území v Národním par-

ku Šumava. To je do značné míry předjednáno a myslím si, že dohoda možná je. Přeji si, aby debata o koexistenci chráněného území s takovou přírodní cenností, jako je Národní park Šumava, a rozvoje obcí a regionu byla věcná, nikoli vedená formou silných politických prohlášení. Myslím si, že to možné je.“

„Z Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) podporujeme sběrné dvory, kompostárny či modernizaci energetických zařízení. Chceme maximálně urychlit výstavbu čistíren odpadních vod, abychom předešli sporu s Evropskou komisí kvůli neplnění směrnice. Ke schválení je připraveno pět velkých regionálních projektů čištění odpadních vod.“ Jan Dusík

Ministerstvo životního prostředí se bude také zabývat postupem vyhlášení nových chráněných území, která jsou v různém stadiu rozpracovanosti. „Chtěli bychom připravit vyhlášení nového národního parku Křivoklátsko, vyhlásit novou

CHKO Soutok v oblasti dolní Moravy, a rozšířit CHKO Kokořínsko“, říká ministr. „To jsou také dlouhodobě připravované záležitosti a už nějakou dobu se o nich diskutuje s dotčenými obcemi a s veřejností. Uvidíme, jak se nám podaří projednávání dokončit. U národního parku by bylo potřeba přijetí zákona, to ale nebude možné v tomto volebním období. Chráněné krajinné oblasti ale jsou v kompetenci vlády a já se budu snažit, aby vše proběhlo.“

Zájmy životního prostředí

„Témat, kterými se budu se svým týmem zabývat na ministerstvu, je poměrně hodně,“ uzavírá ministr Jan Dusík nástin svého pracovního programu. „Je zde rozdělaná práce, na kterou budu navazovat. Chci se ovšem podívat i na věci, které nebyly dosud řešeny, a nastavit nějaký směr, který bude moci převzít můj nástupce po volbách. Věřím, že se podaří udržet odbornou úroveň MŽP jako platného resortu, který ve vládě dokáže hájit zájmy životního prostředí položené na vědeckých argumentech a na faktických údajích o tom, v jakém stavu životní prostředí je.“

Další informace k tématu na: www.mzp.cz
Ze záznamů tiskových konferencí MŽP
zpracovala Hana Kolářová

Úmluva o biologické rozmanitosti

Rok 2010 byl vyhlášen Valným shromážděním OSN rezolucí č. 61/203 jako Mezinárodní rok biologické rozmanitosti.

Na Světovém summitu o udržitelném rozvoji v Johannesburgu (2002) se strany Úmluvy o biologické rozmanitosti (Úmluva, CBD) a vlády ostatních zúčastněných států přihlásily k „cíli 2010“ – dosáhnout v roce 2010 významného zpomalení úbytku biologické rozmanitosti na globální, národní i místní úrovni. Tento cíl se však nedaří naplnit. V souvislosti s tím bude probíhat v řadě států informační a osvětová kampaň, která chce podpořit cíle Úmluvy.

Úmluva o biologické rozmanitosti (Convention on Biological Diversity, CBD) patří k nejvýznamnějším mezinárodním mnohostranným úmluvám v oblasti životního prostředí. Spolu s Rámcovou úmlu-

vou OSN o změně klimatu a Úmluvou OSN o boji proti desertifikaci v zemích postižených velkým suchem a/nebo desertifikací, zvláště v Africe, tvoří tzv. Úmluvy z Ria, které byly přijaty na Summitu o životním prostředí a rozvoji v Rio de Janeiru v roce 1992 s cílem zajistit udržitelné využívání přírodních zdrojů na Zemi.

Úmluva o biologické rozmanitosti usiluje o zachování rozmanitosti života na úrovni genů, druhů a ekosystémů. Jejím cílem je ochrana biologické rozmanitosti, udržitelné využívání všech jejích složek a spravedlivé rozdělování přínosů, které plynou z využívání genetických zdrojů.

Úmluva o biologické rozmanitosti má 193 smluvních stran. V říjnu 2010 se bude

konat již 10. zasedání konference smluvních stran Úmluvy v japonském městě Nagoya. Na tomto zasedání se kromě zásadních otázek, jak chránit přírodu a biodiverzitu po roce 2010 a jak definovat tyto nové cíle pro celý svět, bude také schvalovat nový Strategický plán úmluvy po roce 2010, včetně jeho víceletého programu činnosti – tedy zásadní dokumenty pro fungování Úmluvy. Celý svět bude také s očekáváním sledovat, zda toto zasedání přijme také závazný mezinárodní režim pro přístup ke genetickým zdrojům a spravedlivému a rovnocennému rozdělování přínosů z nich.

Zvýšit informovanost a veřejné povědomí o významu biologické rozmanitosti

ti, podpořit úspěšná řešení a zahájit společenskou diskusi o nezbytných krocích v období po roce 2010 jsou hlavní cíle Mezinárodního roku biodiverzity (Rok biodiverzity). Také Česká republika se hlásí k tomuto cíli, a proto Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo téma ochrany přírody a krajiny/biologické rozmanitosti jako hlavní komunikační téma pro rok 2010.

Rok biodiverzity koordinuje na mezinárodní úrovni sekretariát Úmluvy, na národní úrovni Ministerstvo životního prostředí, odbor mezinárodní ochrany biodiverzity, který je národním kontaktním místem této Úmluvy, v úzké spolupráci s odborem vnějších vztahů MŽP.

O mezinárodních aktivitách Úmluvy a zapojení České republiky do jejího na-

plňování se lze dočíst na portálu Informačního systému Úmluvy (CHM) <http://chm.nature.cz>. Informace k Roku biodiverzity jsou k dispozici na <http://chm.nature.cz/2010-rok-biodiverzity>.

Zuzana Drhová, Jana Vavřínová

Příležitost nikoli k oslavám, ale k lepšímu poznání

RNDr. Petr Roth, CSc., odborník na ochranu biologické rozmanitosti s rozsáhlými zkušenostmi, do konce roku 2009 ředitel odboru mezinárodní ochrany biodiverzity MŽP, poskytl pro Zpravodaj MŽP velmi otevřené odpovědi na otázky k tématu biodiverzity.

Rok 2010 je vyhlášen Mezinárodním rokem biodiverzity. Na co se zaměří v České republice?

Podívejme se nejprve, proč vlastně se stal Mezinárodním rokem biologické rozmanitosti. Před devíti lety se státníci celého světa na summitu v Johannesburgu dohodli na velmi ambiciózním cíli – do deseti let výrazně zpomalit úbytek jednotlivých složek biodiverzity na celém světě. O čtyři roky později se tento cíl pokusila „dohnat a předejít“ Evropská unie: ke stejnému datu se zavázala „zastavit ubývání biodiverzity v EU“.

Bohužel, sebelepší cíl, není-li podložen konkrétními činy, se sám o sobě nenaplní. Po těchto politických proklamacích nastalo, kromě vytváření stovek papírových dokumentů, nic konkrétního, a tak dnes již není žádným tajemstvím, že ani jeden z uvedených cílů se nepodařilo naplnit – a já si troufám tvrdit, že jsme se mu ani nepřiblížili. Z tohoto hlediska tedy není Mezinárodní rok biodiverzity příležitostí k oslavám, ale především k zamyšlení a snad i k rozhodnutí přejít od slov k činům, zejména v bohaté a vyspělé Evropě.

Přesto však myšlenka využití roku 2010 nemusí být špatná. Problémem biologické rozmanitosti totiž není jen její rozsáhlé ničení, ale zrovna tak nevědomost většiny obyvatel Země o její důležitosti. Po několik milionů let lidstvo využívá přírodu a její zdroje zcela zadarmo; přitom veškerý kapitál a materiální základ bohatství většiny vrstev lidské společnosti pochází z přírody. Lid-

stvo se ale nyní dostalo do stadia, kdy přírodu – základ své existence – ohrožuje na samém bytí. Aby si lidé začali přírodu – tedy toho, co je od narození do smrti obklopuje a je zdánlivě bezcenné – vážit, musí být informováni o tom, co jim příroda doopravdy poskytuje, i o faktu, že to vůbec není samozřejmé. Zejména

ve vyspělých zemích se často například u dětí setkáváme s představou, že zdrojem všech hodnot, které je obklopují, jsou supermarkety. I to je jedním z důvodů, proč bychom v České republice rádi využili příležitosti Mezinárodního roku biodiverzity především k osvětě. Evropa naštěstí nemusí řešit problémy rozvo-

jových zemí; zejména té části, kde žijeme, nehrozí ani masivní degradace v minulosti již mnohokrát člověkem přeměněné přírody, ani rozsáhlé vymírání druhů, ani sociální důsledky těchto jevů, jak je známe z mnoha zemí Třetího světa. O to více bychom si měli naší přírodu – i když někdy z pohledu biologa připomíná spíše okrasnou zahradu než přírodní systém – vážit. Vážíme si ovšem jediné toho, co známe a čemu rozumíme – a tady je i u nás opravdu hodně co zlepšovat.

Odbor mezinárodní ochrany biodiverzity na Ministerstvu životního prostředí je zároveň národním kontaktním místem pro Úmluvu o ochraně biologické rozmanitosti. Co to obnáší?

Snažíme se již řadu let jít na MŽP dvojí cestou. Tou první je plnění povinností smluvní strany úmluvy, o nichž nemá význam nijak diskutovat: musíme platit členské příspěvky, v rámci koordinace ostatních států EU (protože EU je také smluvní stranou úmluvy) jsme vázáni dodržováním předepsaných pravidel vystupování na mezinárodních jednáních, podle možností se účastníme práce odborných skupin a jednou za dva roky konferencí smluvních stran, zasláme požadované zprávy a notifikace. Vedle toho jsme ale vždy usilovali o to, aby plnění úmluvy bylo vždy úzce svázáno s naší „národní“ ochranou přírody, tedy aby nenastávalo to, co je bohužel běžné v řadě jiných zemí: „národní“ a „mezinárodní“ ochrana přírody jsou od-

děleny institucionálně i personálně a ti, kteří reprezentují daný stát na mezinárodních fórech, nemají ponětí o tom, co se děje u nich doma. My jsme se vždy snažili, aby tyto dva světy byly navzájem propojeny a aby to, co „vykazujeme“ na mezinárodním poli, nebyly Potěmkinovy vesnice, ale výsledky skutečné ochranné práce. Není to jednoduché – speciálně Úmluva o biologické rozmanitosti již svou podstatou vyžaduje spíše papírová hlášení než skutečnou práci. Na druhé straně žádné smluvní straně nikdo nebrání, aby interpretovala požadavky úmluvy podle svých vlastních potřeb – a právě touto cestou jdeme my.

Jaký je stav přírody a krajiny v České republice? Co je ohrožuje?

Tyhle dvě otázky na půl řádku by vyžadovaly odpověď, která by zaplnila celé číslo Zpravodaje a i potom by šlo stále jen o velice hrubé zjednodušení. Takže se předem omlouvám za následující zkratku. Příroda ČR se vyznačuje tím, co nazývám „ekotonový charakter“: díky rozsáhlým přeměnám celé zdejší krajiny člověkem po dobu nejméně dvou tisíciletí – ale možná i daleko delší – dnes prakticky nemáme „původní“ přírodu, celá krajina a její prvky jsou více či méně antropogenně ovlivněné a na činnosti člověka závislé. To zároveň vede k vysoké druhové a krajinné rozmanitosti, ovšem zpravidla ve velmi malém měřítku. Až do 20. století však byly měřítko, rychlost a intenzita lidských zásahů v dlouhodobém průměru o několik řádů nižší než v posledních zhruba šedesáti letech. Rovněž způsob života lidí se zásadně změnil a k tomu všemu přibýly nové negativní jevy, v uplynulých tisíciletích nikdy nepoznané. Toto vše vede k eskalaci problémů s možnými dalekosáhlými důsledky v podobě dopadů fragmentace naší krajiny a jejích přírodních hodnot, rušení a likvidace druhů a v podobě dopadů na krajinný ráz, který je sice těžko uchopitelný, jeho nevratné poškození však následně dokáže rozpoznat skoro každý. Podceňujeme dopady rozvoje dopravních sítí a nedokážeme na ně z hlediska požadavků ochrany přírody adekvátně reagovat i navzdory tomu, že naše silnice a dálnice jsou nejdražší v Evropě. Neuvědomujeme si dosud možné dopady propagace cestovního ruchu a zvýšení mobility obyvatel: každý by dnes chtěl vyrazit do relativně nedotčené přírody, ale dosud si nedokážeme přiznat, že pokud se toto přání všem splní, žádná

taková příroda už nebude existovat. Stále se přesvědčujeme, že ekonomický rozvoj je stoprocentně slučitelný s ochranou přírody, ačkoli nám zdravý rozum (nehledě na hromady vědeckých argumentů a stovky varovných příkladů z celého světa) říká, že tomu tak být nemůže. A neustále stavíme politické cíle – ve skutečnosti se nakonec vždy ukáže, že veskrze ekonomické a prospěšné jen pro omezené zájmové skupiny – nad zájmy ochrany přírody. Protože žijeme navíc v té části Evropy, kde se dodržování zákonů nikdy nebralo příliš vážně, na nedostatek problémů si nemůžeme stěžovat. Na druhou stranu máme jmenovitě u nás řadu výhod oproti řadě jiných evropských zemí. Devastace naší přírody a krajiny nikdy nedosáhla míry srovnatelné s vyspělými západními zeměmi; máme bohatou tradici přírodovědných výzkumů a obrovské množství biologických dat za dobu více než dvou staletí, takže můžeme naši ochranu přírody opřít o opravdu odůvodněné závěry; vztah obyvatel k přírodě, zejména ve městech, kde žije převážná většina populace, není zdaleka špatný; a začínáme jako stát pomalu chápat, že například i z hlediska turistického ruchu potřebujeme nejen špičkové ubytovací kapacity a golfová hřiště, ale i jiné hodnoty. A ještě jedno velké plus, které zůstává většině z nás skryto: do ochrany přírody investujeme ze státního rozpočtu (jinou otázkou je, jak účelně) velké množství finančních prostředků. To zdaleka není samozřejmostí, dokonce ani ve vyspělých západních zemích, které zpravidla fungují hlavně na projektové bázi: máš projekt, chráníš; nemáš-li, příroda musí počkat – tu rok, tu dva, tu navždy. Česká republika tedy rozhodně nemá špatné vyhlídky – záleží na tom, jak a zda vůbec dokážeme uchopit příležitosti, které máme. A opět jsme na začátku, u informování veřejnosti a vytváření takového klimatu ve společnosti, kdy by se ochrana přírody stala pro většinu lidí samozřejmou nutností.

Měli bychom se více angažovat v zemích, například rozvojových, kde je ještě příroda mnohem bohatší, ale je také více ohrožena? Pokud ano, tedy jak?

Tohle je otázka, na niž není jednoduché odpovědět. Samozřejmě člověk neznalý toho, jak věci fungují, ale vyburcovaný informacemi z rozvojových zemí o stavu přírody a zejména některých „vlajkových“ druhů typu tygrů či pand, by zpravidla bez

přemýšlení řekl „ano“. Ve skutečnosti to je velmi sporné z mnoha důvodů; uvedu tři, které považuji za hlavní. Prvním je fakt, že rozvojové projekty v naprosté většině případů neřeší příčiny, ale až následky určitých problémů. Vymyslíte například projekt na záchranu biotopu určitého ohroženého druhu, seženete peníze, vykoupíte kus pralesa, proškolíte místní lidi a v dané omezené lokalitě opravdu zachráníte místní populaci tohoto druhu. Mezitím vláda státu, v němž pracujete, nejenže neudělá nic pro to, aby se váš projekt „replikoval“ a ochrana druhu se rozšířila na větší území, ale naopak podporuje domácí i zahraniční investory, kteří ve stále větším měřítku likvidují prales kolem vaší chráněné rezervace. Za deset let se z této lokality stane cosi jako zoo, protože původně široce rozšířený druh byl všude kolem vyhuben. Pak je tu druhý aspekt: většině druhů a biotopů neškodí to, že je nikdo nechrání, ale to, že je v dané zemi všichni ničí. Je to tedy zpravidla politika daného státu, která vede k destrukci přírody, nikoli to, že jeho obyvatelé nejsou dostatečně poučeni o tom, že by měli mít rádi svoji přírodu. Účinná ochrana přírody by ovšem v první řadě musela požadovat, aby se změnila vnitřní ekonomická politika daného státu. Není možné vykřikovat, že přírodu budu chránit hned, jakmile dostanu peněžní injekci z bohatého Západu, když zároveň nepřestanu dělat vše, co vede k její destrukci. Tuto destrukci sice v řadě případů provádějí zahraniční firmy, ale ve stejné a často i vyšší míře domácí ekonomika, zemědělství a politika. Z tohoto pohledu potom každý projekt v takové zemi je předem prohraný a je otázkou, zda by se finanční prostředky nevyužily efektivněji v zemi dárce. Zní to tvrdě, ale je tomu často tak. A potom je tu pro mne nesmírně významný aspekt, který pro sebe nazývám „vznik banánové republiky“ na základě toho, že jsem pět let pracoval v jedné evropské zemi, která má svou vnitřní politikou velice blízko k zemím Třetího světa. Tato a podobné země téměř nemá vlastní finanční zdroje na ochranu přírody a spoléhá na zahraniční projekty. Ty občas přijdou, někdy jsou přínosem, někdy i zátěží, neboť – a to je další problém projektového přístupu – je velmi sporné, zda soukromé konzultantské firmy ze zemí, kde přírodu znají skoro již jen z dějepisů, mohou efektivně přispět k ochraně přírody v těch částech světa, kde dosud existuje skutečná příroda ve velkém měřítku. V každém případě v rámci projektu se zpravidla dělá to, co navrhne konzultant, a nikoli to, co potřebuje daná země – protože ta zpravidla ani neví, co potřebuje: všechno „myš-

lení“ za ni obstarávají konzultantské firmy ze zahraničí. Projekt je vždy na krátkou dobu, nejvýše na tři roky. Nikdo tedy neuvažuje v delší perspektivě: teprve až skončí tento projekt, budeme se snažit získat jiný. V ochraně přírody je ale tříletá perspektiva k ničemu. A tak se poznenáhlu země-příjemce stane plně závislá na projektech z ciziny, nemá vlastní národní politiku, neškolí své vlastní odborníky a neukládá svá vlastní data o přírodě, protože žádná nemá, a tento vývoj se s léty prohlubuje. Podotýkám, že toto není závislé na dobré či zlé vůli konzultantských firem, toto je výsledek projektového přístupu jako takového.

Co teoreticky mohou projekty přinést dobrého, je například orientace na dlouhodobé a systematické proškolení místních odborníků či ochranářů či systematický sběr a ukládání odborných dat. Bohužel příklady z Třetího světa neukazují, že by takových projektů bylo mnoho – mimo jiné i proto, že se dají jen obtížně mediálně „prodat“, což logicky ztěžuje odůvodnění jejich financování.

Ze všech těchto důvodů bych byl při propagaci projektové zahraniční pomoci v oblasti ochrany přírody velmi opatrný.

Kdybyste si mohl vybrat jedno ohrožené zvíře či rostlinu, kterou byste mohl v České republice zachránit – jaký druh by to byl?

Tato Vaše otázka mne příliš nepotěšila. Především ochrana přírody se nedá zjednodušovat na ochranu druhů jako takových, ale musí se zaměřovat i na ochranu biotopů a ekosystémů, což se mediálně „prodává“ daleko obtížněji než třeba i úspěšné příběhy o druzích, zejména živočišných, které zná každý. A vedle toho je tu „ekologické dilemma“: představte si, že máte k dispozici poměrně malou částku peněz – třeba sto tisíc korun – a máte se rozhodnout, jak je účelně ochránářsky investovat. Vyberete-li si nějaký známý druh a pokusíte-li se realizovat určité ochránářské opatření v jeho prospěch, je velmi sporné, zda

můžete být doopravdy úspěšní a zda to něco přinese přírodě v širším měřítku – ale na druhou stranu to bude pochopitelné pro veřejnost a řadu lidí to může pozitivně naladit vůči ochraně přírody. Když za stejnou částku necháte vyhloubit deset malých tůň na zamokřené louce, vytvoříte biotopy, které budou okamžitě osídleny nejrůznějšími bezobratlými, obojživelníky, řadou druhů rostlin, a během několika let tak obohatíte daný ekosystém v nevidané míře – ale málokdo vám bude rozumět a podporovat vás. A tak východiskem musí být kompromis: v naší ochraně přírody bychom měli pracovat oběma popsávanými směry jak ve prospěch přírody samotné, tak pro získání podpory veřejnosti – protože bez její podpory nebudou v ochraně přírody peníze, a bez peněz nebudeme moci o přírodu pečovat.

Připravily Zuzana Drhová a Hana Kolářová

Indikátor běžných druhů ptáků

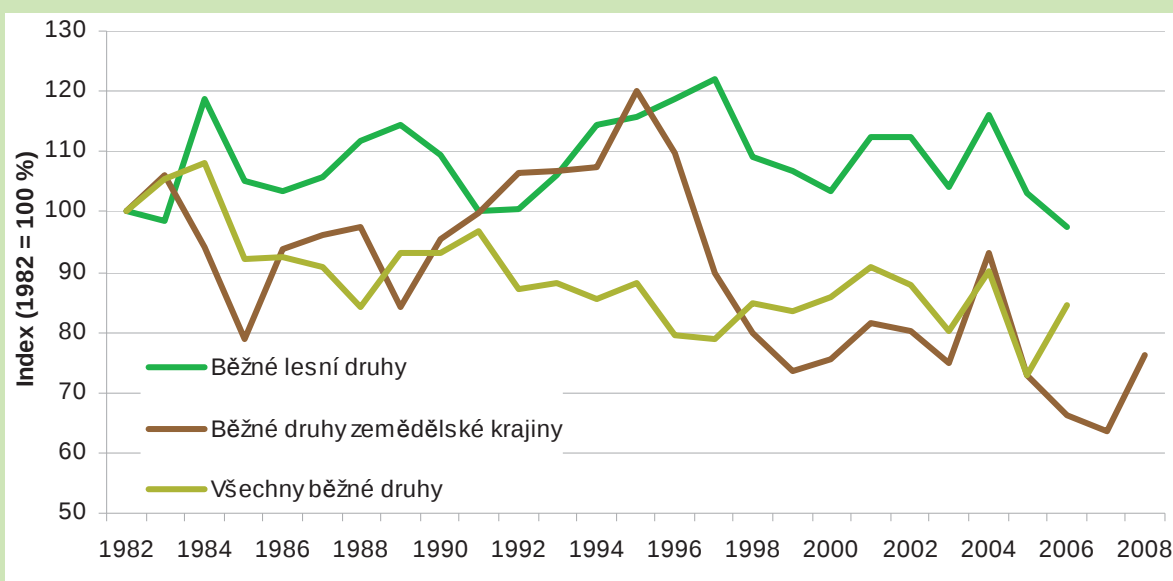

Početnost populací běžných druhů ptáků a ptáků zemědělské krajiny nadále klesá. Ukazuje se tedy, že v ČR dochází ke zhoršování stavu krajiny a biodiverzity.

Početnost populací lesních druhů ptáků stagnuje.

▼ Vývoj indikátoru běžných druhů ptáků zemědělské krajiny, indikátoru běžných druhů lesních ptáků a celkového indikátoru všech běžných druhů ptáků v ČR (index, 1982 = 100), 1982-2008

Zdroj: JPSP (ČSO/ORNIS)

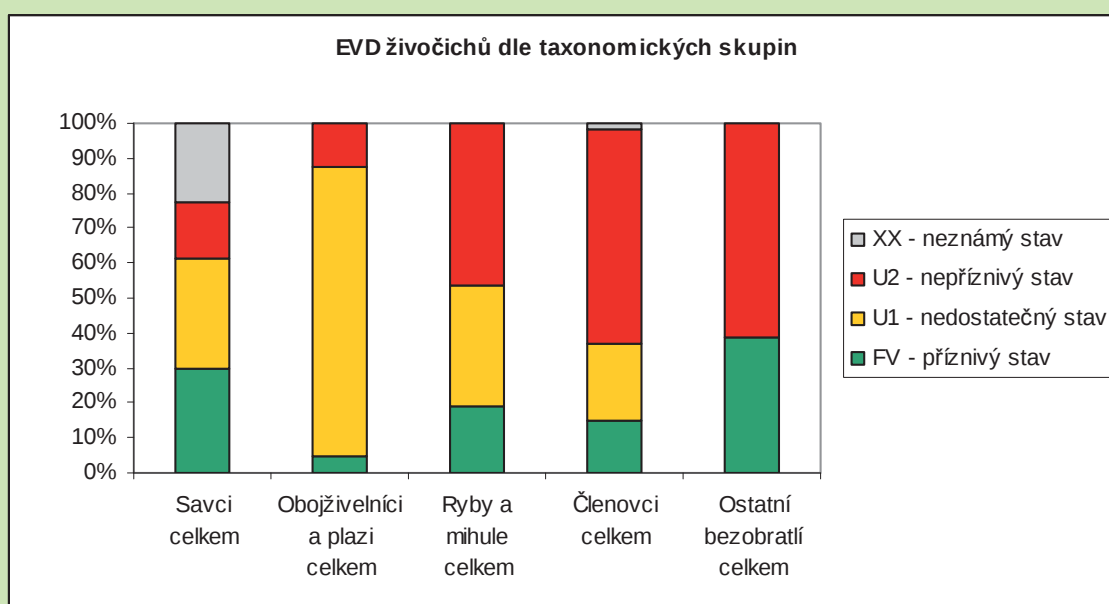
Stav evropsky významných druhů živočichů a rostlin

37 % druhů živočichů a rostlin významných pro Evropské společenství je hodnoceno ve stavu nedostatečném a 35 % (resp. 36 %) ve stavu nepříznivém z hlediska ochrany.

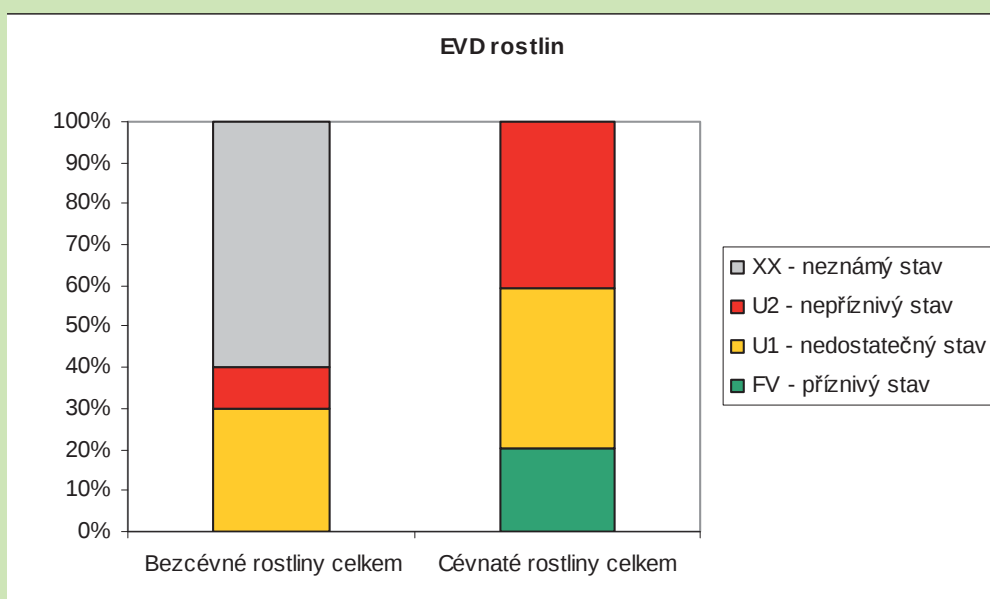
Výběr některých na evropské úrovni ohrožených druhů poukazuje na celkový stav přírodního prostředí ČR ve vztahu k biodiverzitě, chápáné jako druhová bohatost. Ten se jeví jako spíše nepříznivý.

▼ Stav druhů živočichů významných pro Evropské společenství v ČR (%) dle taxonomických skupin, 2000-2006

Zdroj: AOPK ČR

▼ Stav druhů rostlin významných pro Evropské společenství v ČR (%) dle skupin, 2000-2006

Zdroj: AOPK ČR

Stav evropsky významných typů přírodních stanovišť

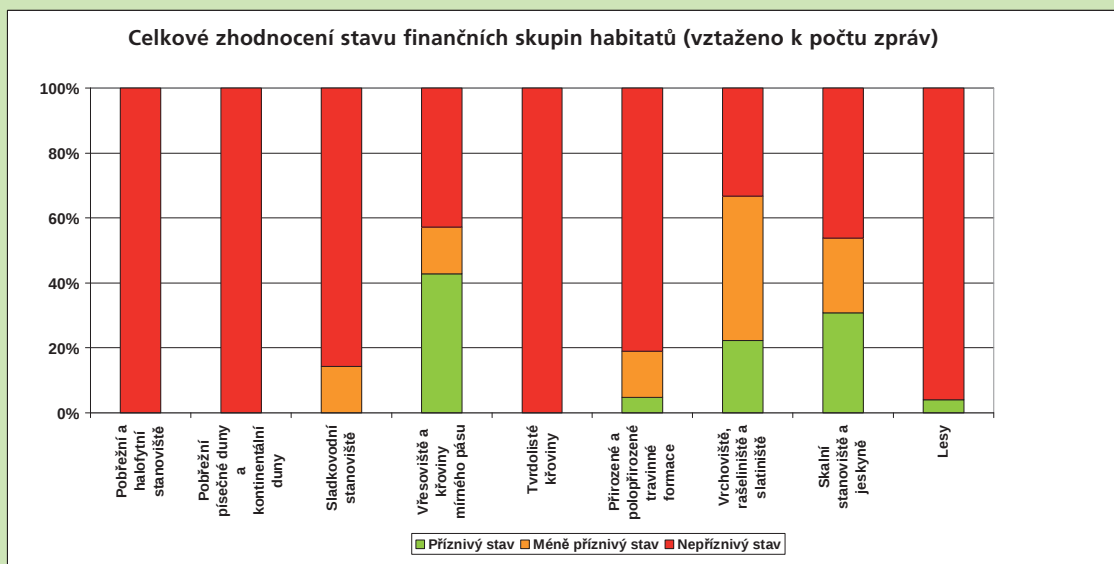
Téměř tři čtvrtiny přírodních stanovišť v ČR jsou hodnoceny ve stavu nepříznivém, 14 % ve stavu méně příznivém a pouze 12 % přírodních stanovišť je hodnoceno ve stavu příznivém z hlediska ochrany.

Nepříznivě jsou hodnoceny lesy, travinná společenstva a také málo rozsáhlá stanoviště jako jsou například skalní stanoviště.

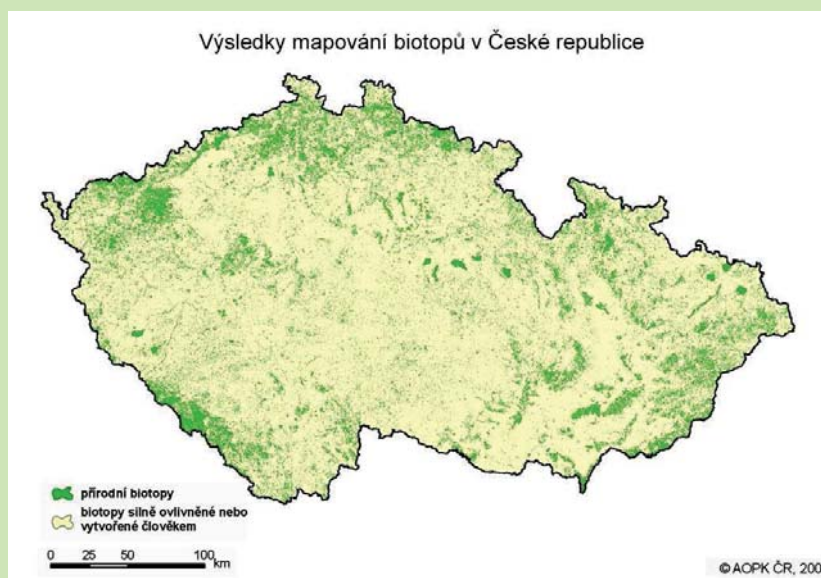
Stav přírodních stanovišť v ČR je neuspokojivý. Výsledek lze považovat za informaci o celkovém stavu přírodních biotopů v ČR i přesto, že jde o výběr typů přírodních stanovišť na evropské úrovni.

▼ Stav přírodních stanovišť v ČR dle jednotlivých formačních skupin (%), 2000-2006

Zdroj: AOPK ČR

▼ Rozmístění biotopů přírodních a biotopů ovlivněných člověkem v ČR, 2000-2005

Zdroj: AOPK ČR

PŘEDSTAVUJEME

Chráněná krajinná oblast Jeseníky

Vyhlášením CHKO Jeseníky – nejvyšší a nejlesnatější chráněné krajinné oblasti u nás – vyvrcholily 19. června 1969 historické snahy o celistvou ochranu jesenické přírody a krajiny.

Z historie ochrany jesenické přírody

Vyhlášení CHKO Jeseníky předcházelo, stejně jako u ostatních chráněných území, poznání zdejší přírody. První odborné zmínky o jesenické přírodě se objevují již v 1. polovině 19. století (Franz von Mückush, 1820) a soustřeďují se zejména na oblast Velké kotliny. V roce 1904 byla v pralesovitých porostech horských smrčín mezi Vozkou a Keprníkem na ploše 172 ha zřízena knížetem Janem z Lichtenštejna první rezervace na Moravě, tzv. Lichtenštejnský prales. Další rezervace byly v Jeseníkách vyhlášeny v roce 1946, jednalo se např. o Velkou a Malou kotlinu, Petrovy kameny, Vrchol Pradědu, Rejvíz nebo Rašeliniště Skřítek.

Nejcennější části jesenické přírody jsou chráněny v síti rezervací. V Jeseníkách jsou celkem čtyři rezervace a jedna přírodní památka národní kategorie (NPR Praděd, Šerák-Keprník, Rašeliniště Skřítek, Rejvíz, Javorový vrch), devatenáct přírodních rezervací a šest přírodních památek.

Nejcennějším územím Jeseníků je Národní přírodní rezervace Praděd, která vznikla v roce 1991 sloučením původně šesti samostatných státních přírodních rezervací a která je svou rozlohou 2031 ha největší NPR v České republice. Perlou jesenické přírody je pak ledovcový kar Velké kotliny v NPR Praděd, tzv. botanická zahrada Moravy a Slezska, kde se vyskytuje přibližně 360 druhů vyšších rostlin.

V rámci evropské soustavy chráněných území Natura 2000 byla v roce 2004 na významné části (téměř 70 %) rozlohy CHKO Jeseníky vymezena ptačí oblast.

Foto Leo Bureš

▲ Na závětrných svazích hlavního jesenického hřebene sníh leží celé jaro.

Předmětem ochrany jsou dva druhy, a to chřástal polní a jeřábek lesní. Dále zde bylo vyhlášeno celkem čtrnáct evropsky významných lokalit.

Neživá příroda

Z geologického hlediska patří Jeseníky do severní části moravsko-slezské zóny – jednotky východosudetské (silezikum). Území CHKO Jeseníky tvoří keprnická a desenská jednotka s tzv. obalovými sériemi. Západnější jednotka keprnická je charakteristická silně přeměněnými biotitickými ortorulami, v desenské jednotce figurují mylonity. Obal jednotek tvoří na západě skupina Branné s fylity a mramory a na východě vrbenská skupina zastoupená rulami nejspodnějšího podloží, dále metavulkany a kvarcity. Nejvyšší část vrstev tvoří méně přeměněné krystalické vápence a grafitické fylity. Nejvýchodnější výběžky CHKO Jeseníky zasahují do andělskohorského souvrství s nepřeměněnými usazenými horninami – drobnými a břidlicemi.

Pestrá geologická stavba podmínila rovněž pestrost výskytů minerálů. Přírodní památky Smrčina u Sobotína a Zadní Hu-

tisko u Vernířovic představují největší ložiska krupníku u nás.

Proslavené a tradiční bylo dolování železných rud, jehož počátky spadají do 12. století. Za zmínku stojí historicky nejrozsáhlejší železnorudný revír v okolí Malé Morávky. Tamní dobývka Šimon-Juda s významným zimovištěm netopýrů byla 6. srpna 2009 vyhlášena jako Národní přírodní památka Javorový vrch.

V nejvyšších polohách Jeseníků se díky pravděpodobné absenci lesa v postglaciálním vývoji dobře dochovaly četné mrazem formované tvary terénu. Mezi nejvýraznější patří tzv. kamenné proudy (relikty tříděných pruhů) v oblasti Břidličné hory a tříděné polygony u Petrových kamenů. Sítinové půdní kopečky (thufury) na Keprníku jsou jedinečné současnou aktivitou a vývojem, který je však nepříznivě ovlivněn borovicí klečí.

Výrazné dominanty hřebenových partií představují na některých vrcholech (Petrovy kameny, Keprník, Vozka) izolované skály s dobře vyvinutými kryoplanáčnickými terasami. Pozoruhodná jsou relativně početná kvarcitová kamenná moře.

Paměť kulturní krajiny

Kam až sahá paměť jesenické krajiny, a kdy se do ní poprvé zapsal člověk, lze určit jen obtížně. Příkré svahy hor a hluboce zaříznutá údolí, kudy vedly první stezky kupců, zastřené pozůstatky keltského rýžování, mlhavé příznaky aktivit germánských a slovanských kmenů – to je starověká matrice krajiny, která vytvořila prvot-

ní základ vzniku a vývoje kulturní jesenické krajiny.

S německou převážně hornickou kolonizací 12. – 13. století se začal měnit charakter doposud téměř neobydlené horské krajiny. Rozvoj dolování a těžba zlata a železa podnítily stavby strážních hradů a prvních hornických nebo dřevařských osad, v podhůří byla zakládána nová měs-

ta. Tzv. velká kolonizace přivedla z nížin do jesenických hor německé prospektory a horníky a kolem 17. století byla etnická struktura zcela ustálená s naprostou převahou německého obyvatelstva. V té době již krajina působením antropogenních vlivů prodělala intenzivní proměnu. Na rozvoj dolování navázala mnohá další odvětví lidské činnosti. Vznikaly

Foto Radek Štendl

▲ Zvonek vousatý (*Campanula barbata*) je erbovní rostlinou CHKO Jeseníky.

▲ Tradiční chalupy jsou ozdobou podhorské krajiny (Vernířovice pod Břidličnou horou). Foto Jindřich Chlapek

▲ Turisticky velice atraktivní Velká kotlina představuje jedinečné horké místo biodiverzity celých Sudet.

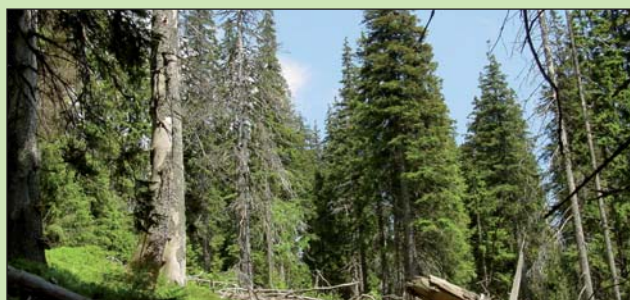

▲ Rašeliniště na Rejvízu představuje svou zachovalostí a rozmanitostí biotopů jedinečné území. Foto Jindřich Chlapek

Foto Jindřich Chlapek

▲ Kriticky ohrožený zvonek okrouhlostý sudetský (*Campanula rotundifolia* subsp. *sudetica*).

▲ Smrkové pralesy se dochovaly např. v údolí Bílé Opavy. Foto Jindřich Chlapek

hutě, železářny, válcovny, které vyžadovaly kvůli velké spotřebě dřeva intenzivní mýcení lesů. V krajině skalnatých svahů a stinných údolí, podmáčených luk a neúrodných políček sledovala nová lidská sídla převážně údolní linie cest a potoků nebo si vybírala prosluněná vymýcená místa v lesích. Podoba zdejších staveb byla výrazně ovlivněna zejména architekturou německou, dále slezskou, moravskou a českou. Výsledkem byla jedinečná forma horského obydlí – tzv. východosudetská, která představovala přízemní jednotný jesenický dům, jenž svým typickým vzhledem, jednoduchostí, čistotou a harmonií s horskou krajinou dal vzniknout úžasným krajinným scénériím a kompozicím. Stavení s dochovanými znaky místní lidové architektury jsou památkově chráněná, a to buď jednotlivě nebo v souborech v rámci památkových zón (např. Horní Údolí, Malá Morávka).

Jesenická krajina byla několikrát téměř vyhlazena: v období třicetileté války, morových ran, čarodějnických procesů a naposledy před přibližně 60 lety. Byly opuštěny celé osady, mnohé postupně zpustly nebo byly pobořeny a zanikly, nezůstala ušetřena jediná vesnice nebo město, v nichž chátalo mnoho prázdných domů.

Snad nejhorším a nevratným zásahem v paměti jesenické krajiny je vybudování přečerpávací vodní nádrže o rozloze 15 ha na hoře Dlouhé Stráně (1342 m n. m.).

Vegetace a flóra

V potenciální vegetaci CHKO Jeseníky zcela převažují porosty s dominantním bukem, od dubových kyselých bučin přes květnaté bučiny, jedlové bučiny až po klečové a smrčkové bučiny, vystupující místy do nadmořské výšky 1200 m. Jeden z klíčových předmětů ochrany CHKO Jeseníky, resp. všech národních přírodních rezervací, jsou horské smrčiny. Převládají třtinové smrčiny, které se místy střídají s papratkovými smrčinami.

Přechod k alpskému bezlesí zpravidla probíhá pozvolna přes tzv. difúzní (parkovitou) horní hranici lesa v polohách mezi 1300 – 1400 m n. m. Les se postupně rozvolňuje, zůstávají jednotlivé klonální skupinky smrků, jejichž výška dosahuje při věku kolem sta let pouhých několika metrů.

Nad horní hranici lesa se nachází svět formovaný drsným vysokohorským klimatem. Převládají alpské trávníky se sítinou trojklannou a kostřavou nízkou, metličkou křivolakou a ostřicí Bigelowovou a subalpínská brusnicová vegetace s dominantní borůvkou. Zcela jedinečná je ve-

getace skal, pramenišť, vysokobylinných niv a sněhových výležísk Velké kotliny s celou řadou reliktních druhů.

I přes snahy o odvodnění jsou velice dobře zachovalá jesenická rašeliniště, jimž se vyhnuhá těžba rašeliny. Zejména to platí pro vrchoviště v oblasti Kepníku a jedinečný komplex rašelinných biotopů v NPR Rejvíz. Nechybí zde blatkové bory s rojovníkem bahenním a vrchoviště s klikvou bahenní a rosnatkou okrouhlostou.

Ve flóře Jeseníků nalezneme četné klenoty jedinečné na regionální, národní i světové úrovni. Výčet druhů obvykle začíná u taxonů endemických, jimiž jsou lipnice jesenická, zvonek jesenický, pupava Biebersteinova sudetská, hvozdík kartouzek sudetský a jitrocel černavý sudetský. Opomenout nelze v lesích rostoucí sklenobýl bezlistý a krtičník jarní, blatnici bahenní a bradáček srdčitý na rašeliništích a vysokohorské druhy, jako je zvonek vousatý, vrba bylinná, hořec jarní, hořec tečkovaný, škarda sibiřská, ostřice skalní nebo psineček alpský.

Fauna

Území CHKO Jeseníky je považováno za jeden z nejméně antropogenně pozměněných horských celek v České republice, přesto se i zde vliv člověka projevil v minulosti vymizením reprezentativních druhů fauny, jako je medvěd, vlk, kočka divoká či orl skalní. Aktuálně k nim přibyl tetřev obecný a tetřev hlušec. Rys jako poslední z velkých predátorů je i přes vhodné přírodní podmínky ve stavu kritického ohrožení. Na druhou stranu lze přičíst na seznam fauny Jeseníků nové nebo staronové druhy, jako je kulíšek nejmenší, sokol stěhovavý, krkavec velký, strnad luční, hýl rudý, vydra říční a zcela nově jeřáb popelavý.

Z hmyzu nelze neuvést na holích žijící okáče horského a okáče menšího, hnojníka Aphodius limbolarius nebo tesařika čtyřpásého. Rašelinné biotopy obývají reliktní druhy váček, např. lesklice severská nebo šídlo rašelinné.

Mezi nejvzácnější obojživelníky patří čolek karpatský, který má v Jeseníkách nejzápadnější místo svého výskytu.

Nejlépe prozkoumanou skupinou živočichů jsou ptáci, kterých bylo dosud zaznamenáno 168 druhů, z toho 123 hnízdících. Na horských holích a v ekotonu hranice lesa se vyskytují charakteristické druhy linduška horská, kos horský, bělořit šedý, vzácně kulík hnědý a pěvuška podhorní. V lesním komplexu nalézají relativně dobré podmínky k životu jeřábek lesní, čáp černý, holub doupňák, datel černý, žluna šedá, sýc rousný nebo křivka obecná.

Nutné je rovněž zmínit nepůvodního kamzíka horského, který se v Jeseníkách adaptoval a vyvolává stále odborné polemiky o jeho další existenci. K zajímavé skupině savců rozhodně patří letouni, kteří mají v Jeseníkách jedny z největších zimovišť ve starých důlních dílech. Dvě lokality, kde zimuje pravidelně kolem 2500 jedinců dvanácti druhů, např. netopýr černý, netopýr velký či vrápenec malý, byly proto zařazeny do soustavy Natura 2000.

Problémy péče o území

I když předchozí řádky působí téměř idyllicky, potýká se ochrana přírody v Jeseníkách s celou řadou specifických problémů. V pásmu vysokohorského bezlesí je takovým problémem nepůvodní borovice kleč, která byla na hřebeny Jeseníků vysazovaná od 80. let 19. století. Kosodřevina dnes pokrývá asi 180 hektarů horských holí. V minulosti se borovici kleč podařilo vyřezat ve Velké kotlině a ve střední části Malé kotliny. Tím byly vyřešeny nejpálčivější lokality, kde došlo k obnovení padání lavin a působení plazivého sněhu jako jedné z klíčových faktorů podmiňujících druhovou rozmanitost zdejší vegetace. Zůstala celá řada dalších lokalit, kde nastaly ze strany Lesů ČR, s. p., komplikace a práce se zcela zastavily. Pět let soustavného jednání a dvě zpracované studie vyústily v odstranění téměř půl hektaru borovice kleče na podzim 2009 na Kepníku.

Druhým významným předmětem zájmu ochrany přírody a současně určitého střetu s Lesy ČR, s. p., jsou horské smrčiny, prostředí veskrze problémové, zejména co se týká managementu kůrovce. Současnou praxi lze charakterizovat jako poměrně složité balancování na hraně rozsáhlejší kůrovcové gradace.

Jedinečné přírodní a kulturní dědictví

CHKO Jeseníky představuje zachovalost některých částí přírodního prostředí a pohnutou historii formování krajiny člověkem jedinečné přírodní a kulturní dědictví. Aktuální úvahy o zřízení národního parku v nejceněnějších partiích Hrubého Jeseníku, v dějinách zdejší ochrany přírody nikoliv první, jsou jistě na místě a přináší nové úhly pohledu na budoucnost jesenické ochrany přírody a krajiny, která musí pružně reagovat na globální změny, trendy ve společnosti a stupňující se tlaky na využití přírodního prostředí.

*Taťana Schmidtová, Ladislav Hajný,
Jan Halfar, Jindřich Chlapek*

Změny v institucích EU v oblasti životního prostředí

Dokončování nové sestavy Evropské komise po letošních volbách do Evropského parlamentu a vstup Lisabonské smlouvy v platnost ovlivní rovněž správu v oblasti životního prostředí na evropské úrovni. Přinášíme přehled základních informací o těchto změnách.

Složení Evropské komise 2009 – 2014

Staronový předseda Evropské komise José Manuel Barroso 27. listopadu přiřadil kandidátům na funkci komisaře jednotlivá portfolia. Pokud Evropský parlament 26. ledna 2010 na svém plenárním zasedání navržené složení Komise schválí, bude novým komisařem pro životní prostředí od února 2010 (po jmenování Evropskou radou) do konce října 2014 Slovinec Janez Potočnik. Oproti svému předchůdci Stavrosu Dimasovi z Řecka však bude mít výrazně okleštěné pravomoci.

Hlavním důvodem je osamostatnění portfolia změny klimatu, jež bude mít na starost Dánka Connie Hedegaardová. Měla by mít na starost vedle mezinárodních klimatických jednání a interních opatření Unie na ochranu klimatu (jako EU ETS) i oblast průmyslových emisí (IPPC) a ochranu ozónové vrstvy. Za tímto úče-

lem by mělo do léta 2010 vzniknout nové generální ředitelství pro „Climate Action“, jehož páteří by měl být dosavadní direktorát C generálního ředitelství pro životní prostředí, v současnosti vedený Arturem Runge-Metzgerem.

Vydělení agendy změny klimatu však není jedinou příčinou oslabení komisaře pro životní prostředí. Generální ředitelství pro životní prostředí (a s ním i nový komisař) přijde dále jak o oblast prevence katastrof a reakce na ně, tak o oblast biotechnologií, pesticidů a zdraví. Prvně jmenovaná agenda bude nově spadat pod generální ředitelství pro humanitární pomoc, a tedy pod komisařku Rumianu Jeleovou z Bulharska zodpovědnou za mezinárodní spolupráci, humanitární pomoc a reakci v krizových situacích. Oblast biotechnologií, pesticidů a zdraví přejde pod

generální ředitelství pro zdraví a ochranu spotřebitelů, a tudíž pod komisaře Johna Dalliho z Malty.

Další institucionální změnou relevantní z hlediska životního prostředí je rozdělení dosavadního generálního ředitelství pro dopravu a energetiku na dvě části tak, aby struktura lépe odpovídala rozdělení portfolií v Komisi. Dosluhujícího komisaře pro dopravu Tajaniho z Itálie, jenž bude mít nově na starost průmysl a podnikání, ve funkci nahradí dosavadní místopředseda Komise pro administrativní záležitosti, audit a boj proti podvodům Siim Kallas z Estonska. Oba by zároveň měli být místopředsedy nové Barrosovy Komise.

Za oblast energetiky bude zodpovědný Günther Oettinger z Německa.

Connie Hedegaardová

Budoucí evropská komisařka pro změny klimatu je z Dánska. Bývalá novinářka byla v letech 2004 – 2007 ministryní životního prostředí a od listopadu 2007 řídila nově zřízené ministerstvo pro změnu klimatu a energetiku.

Janez Potočnik

Designovaný komisař EU pro životní prostředí pochází ze Slovinska. Vystudovaný ekonom byl v první Barrosově Komisi (v letech 2004 – 2009) zodpovědný za vědu a výzkum a před rokem 2004 působil postupně jako hlavní vyjednavatel pro vstup Slovinska do EU a ministr pro evropské záležitosti.

Dopady Lisabonské smlouvy na oblast životního prostředí

Vstupem Lisabonské smlouvy v platnost došlo 1. prosince 2009 k zásadní revizi primárního práva EU. Hlavním dopadem Lisabonské smlouvy je korekce obecného postupu schvalování komunitární legislativy, včetně té environmentální.

V oblasti životního prostředí existuje nadále sdílená pravomoc Unie a člen-

ských států a valná většina komunitární legislativy je přijímána řádným legislativním postupem, dříve nazývaným spolurozhodovací procedura. Jednání o životním prostředí se přímo nijak nedotýká ani vznik nových funkcí stálého předsedy Evropské rady a Vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpeč-

nostní politiku. Zasedáním Rady o životním prostředí jak na politické, tak na pracovní úrovni, předsedá nadále rotující předsednictví. Jedinou novinkou je, že vůbec poprvé dochází k institucionálnímu zakotvení tzv. tria, tedy kolektivního předsednictví (například pro příštích 18 měsíců jde konkrétně o zúže-

nou spolupráci Španělska, Belgie a Maďarska). K zásadní změně dojde v systému hlasování kvalifikovanou většinou, který se používá při schvalování environmentální legislativy v Radě, ale až od 1. 11. 2014. Stávající systém tří většin bude zjednodušen – při rozhodování Rady v reakci na návrh Evropské komise bude ke schválení nově stačit souhlas 55 % členských států, jež reprezentují 65 % obyvatelstva Unie. Až do konce března 2017 však může kterýkoliv členský stát požádat, aby se v konkrétním případě hlasovalo podle současného systému váženého hlasování.

Ještě před projednáváním legislativního návrhu v Radě a Evropském parlamentu však mají nově šanci národní parlamenty předpis výrazně ovlivnit pomocí tzv. mechanismu žluté karty. Pokud třetina vnitrostátních parlamentů členských států do osmi týdnů od zveřejnění návrhu Evropské komise předloží tzv. odůvodněné stanovisko, v němž uvedou, v čem je dotčený návrh v rozporu se zásadou subsidiarity, musí Komise návrh přepracovat (příp. stáhnout). Jinak hrozí, že EP (většinou odevzdaných hlasů) nebo Rada (většinou 55 % členských států) rozhodnou, že návrh nebude dále zvažován.

Poslední významná změna legislativního postupu se týká oblasti komitologie, tedy rozhodování o prováděcích aktech a o předpisech, kterými se mění nebo doplňují jiné než podstatné prvky platného komunitárního práva. Současné komitologické rozhodnutí 2006/512/ES totiž ztratilo zrušením článku 202 Smlouvy o ES svůj základ. Nové články 290 a 291 Smlouvy o fungování EU upravují oblast komitologií natolik vágně, že si na konkrétní podobu budeme muset počkat pravděpodobně i několik měsíců, než se EK, Rada a EP dohodnou na podrobné úpravě postupů přijímání tzv. prováděcích

aktů a aktů v přenesené pravomoci. Jisté v tuto chvíli není ani to, jestli se nový systém komitologií bude týkat jen předpisů přijatých po 1. prosinci 2009, nebo jestli bude aplikován i zpětně na již schválenou legislativu.

Co se týče specifických dopadů Lisabonské smlouvy na oblast životního prostředí, jde spíše o kosmetické změny. Dochází prakticky pouze ke zpřesnění a doplnění cílů v oblasti ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje do zakládajících smluv, aniž by byly zároveň rozšiřovány pravomoci Unie oproti současnému stavu. Udržitelný rozvoj a ochrana životního prostředí budou nově explicitně uvedeny mezi základními cíli Unie zakotvenými v úvodních ustanoveních Smlouvy o EU a v obecných ustanoveních o vnější činnosti Unie, pokud jde o pomoc rozvojovým zemím, boj proti chudobě a mezinárodní ochranu životního prostředí. Nově se mezi výlučnými pravomocemi Unie objevuje část společné rybářské politiky – zachování biologických mořských zdrojů.

V hlavě XX. Smlouvy o fungování EU věnované životnímu prostředí dochází k doplnění cíle podporovat opatření na mezinárodní úrovni výslovným zakotvením oblasti boje proti změně klimatu. Je však třeba uvést, že zahrnutí boje proti změně klimatu mezi cíle politiky životního prostředí neznamená žádné rozšíření pravomocí Unie, neboť EU aktivně vyvíjí činnost v této oblasti již nyní.

Novinkou je i vložení nové hlavy upravující činnost Unie v oblasti energetiky do Smlouvy o fungování EU. Ta vymezuje jako jeden z cílů EU podporu energetické účinnosti a úspor energie jakož i rozvoj nových a obnovitelných zdrojů energie. Jde však víceméně o zakotvení faktického stavu, neboť Unie již delší dobu vyvíjí v energetice poměrně intenzivní činnost. Podle reví-

dované Smlouvy o EU se v oblasti energetiky uplatňuje sdílená pravomoc Unie a členských států.

Vliv Lisabonské smlouvy na Evropský parlament

Se vstupem Lisabonské smlouvy v platnost si co do pravomocí nejvíce „polepšil“ Evropský parlament, který se bude v rámci řádné legislativní procedury nově podílet i na tvorbě evropské legislativy v oblastech, které byly doposud vyhrazeny vládám členských států. Oblasti životního prostředí se to týká spíše okrajově, a to zejména v otázkách Společné zemědělské politiky. Podobně, jako tomu je u komitologických procedur, není v této chvíli ještě úplně jasné, jak evropské instituce mezi sebou nové legislativní postupy vyladí, je však nesporné, že Evropský parlament Lisabonskou smlouvou pravomoci získá.

Po evropských volbách v červnu 2009 se částečně změnilo i složení Evropského parlamentu. Čeští europoslanci za ODS a britští konzervativci vytvořili samostatnou politickou frakci Evropských konzervativců a reformistů (ECR). Miroslav Ouzký, europoslanec za ODS, již není předsedou Výboru pro životní prostředí, zdraví a bezpečnost potravin (ENVI), ale stal se koordinátorem politické frakce ECR v tomto výboru. Na postu předsedy výboru jej vystřídal německý socialista Jo Leinen. Mimo europoslance Ouzkého jsou českými zástupci ve výboru ENVI ještě Milan Cabrnach (ODS), Pavel Poc (ČSSD) a jako náhradník Jiří Maštálka (KSČM).

*Zpracovali Alexandr Jevsejenko a Jan Havlík,
odbor Evropské unie MŽP ČR,
3. prosince 2009*

Nálezová databáze ochrany přírody

Od roku 2008 je zpřístupňována v rámci Informačního systému ochrany přírody (portal.nature.cz), vedeného Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, Nálezová databáze ochrany přírody AOPK ČR.

Nejrozsáhlejší národní databáze biodiverzity

Nálezová databáze AOPK ČR (ND AOPK ČR) je v oblasti dat o biologické rozmani-

losti, v tomto případě záznamů o výskytu druhů, nejrozsáhlejší databází na národní úrovni. V současné době obsahuje přes 5 miliónů georeferencovaných zázna-

mů o výskytu druhů, které jsou tak rychle a efektivně využívány pro informaci o charakteristice a kvalitě území z biologického hlediska. Nálezová databáze je napl-

ňována především výsledky nezbytného monitoringu biotopů a druhů zajišťovaného AOPK ČR, ale doplňkově i jednotlivými partnery, kteří Nálezovou databázi vytěžují. Tím vzniká výjimečná možnost využívat a sdílet data v rámci jednoho zdroje. Zpřístupnění zdrojových dat Nálezové databáze a jejich využívání je vzhledem ke specifickému účelu neveřejné (více článek v časopise *Ochrana přírody* 2008/6). Veřejnost má však přístup k interpretovaným datům a informacím.

Nálezová databáze AOPK ČR je oficiálním koncepčním a metodickým nástrojem resortu životního prostředí v oblasti ochrany přírody a krajiny, který je nezbytnou podporou při plnění povinností, vyplývajících na mezinárodní úrovni ze směrnice 92/43/EHS o stanovištích a směrnice 79/409/EHS o ptácích a nově směrnice 2007/2/ES INSPIRE. Na národní úrovni zajišťuje věcnou podporu především v rámci zákona o ochraně přírody a krajiny (114/1992 Sb.), stavebního zákona (183/2006 Sb.) a zákona o právu na informace o životním prostředí (123/1998 Sb.).

Uživatelé a přístup k databázi

Uživateli databáze jsou samozřejmě primárně pracovníci resortu životního prostředí, avšak její obsah vytěžují i orgány ochrany přírody všech úrovní, a to na základě uzavření smlouvy o přístupu, reflektující konkrétní účel využití. Pro zpřístupňování byl stanoven postup specifikovaný v Koncepci zpřístupňování Nálezové databáze AOPK ČR, který rozděluje subjekty podle charakteru do následujících skupin (více na portal.nature.cz):

1. Veřejná správa

- resortní organizace MŽP (MŽP včetně OVSS; ČIŽP, ČGS, VÚV TGM, v. v. i.,

- VÚKOZ, v. v. i., národní parky);
- další orgány státní správy, tj. krajské úřady a obce s rozšířenou působností v případě metodické podpory ze strany krajského úřadu, a újezdní úřady
- správci státního majetku (např. podniky povodí, Lesy ČR a další);
- 2. Akademická sféra (ústavy Akademie věd, univerzity, muzea);
- 3. Odborné nevládní organizace a soukromí badatelé;
- 4. Ostatní veřejnost.

Přístup vnějšího uživatele do Nálezové databáze AOPK ČR je smluvně ošetřen, a to především s ohledem na zajištění odpovědnosti při vytěžování databáze konkrétním zástupcem spolupracujícího subjektu, s ohledem na autorská práva, a povinnosti AOPK ČR při poskytování dat v ochraně přírody a krajiny. U orgánů státní správy a správců státního majetku je omezeno použití pouze k účelům, ke kterým jsou z hlediska právních předpisů kompetentní, podobně pak akademická a nevládní sféra má zpřístupněny věcně či regionálně příslušné soubory dat.

V případě orgánů ochrany přírody (MŽP, ČIŽP, NP, KÚ) jsou zpřístupněny veškeré záznamy. V případě obcí s rozšířenou působností jsou zpřístupněny vybrané záznamy, a to veškeré zvláště chráněné druhy a veškeré záznamy ptáků (vzhledem ke kompetenci dané §5 zákona o ochraně přírody a krajiny v platném znění) a k uzavření smlouvy dochází vždy až po metodickém setkání organizovaném krajským úřadem. Záznamy jsou též poskytovány ke komerčním účelům (především posudková činnost), a to vždy na základě specifické dohody o využití.

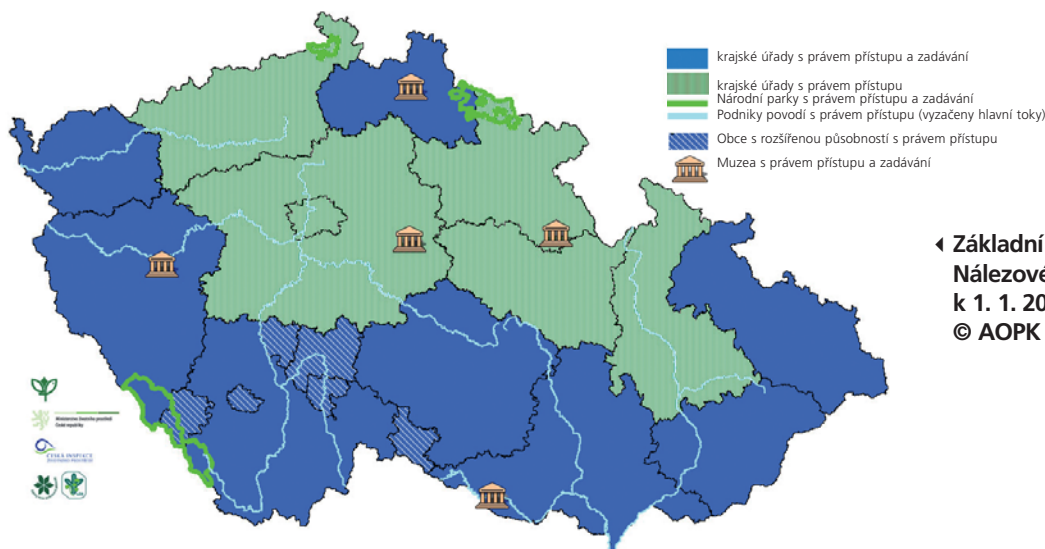
Současný stav a budoucí možnosti

Současný stav využívání Nálezové databáze názorně ukazuje mapa. Ze čtrnácti krajských úřadů a Magistrátu hl. m. Prahy dnes Nálezovou databázi vytěžují všechny, záznamy ukládá osm z nich. V rámci Jihočeského kraje je v součinnosti s krajským úřadem zpřístupněna databáze šesti obcím s rozšířenou působností. Obsah Nálezové databáze je zpřístupněn podnikům povodí Vltavy, Moravy a Ohře a Lesům ČR. V rámci resortu kromě OVSS MŽP využívají Nálezovou databázi Česká inspekce životního prostředí, VÚKOZ, v. v. i., Krkonošský národní park a Národní park České Švýcarsko. Z nevládních organizací dnes využívá Nálezovou databázi Český svaz ochránců přírody, především k ukládání a kontrole záznamů o výskytu druhů získaných v rámci vlastní činnosti, a doposud pět regionálních muzeí: Liberec, Plzeň, Kolín, Znojmo a Rychnov nad Kněžnou.

Vzhledem k poměrně krátkému časovému úseku, během kterého dospělo využívání Nálezové databáze do současného stavu, považujeme její koncepci naplňování, zpřístupňování a využívání za úspěšnou. Ministerstvu životního prostředí umožňuje tento nástroj dostatečné metodické vedení orgánů státní správy v ochraně životního prostředí a subjektům, které Nálezovou databázi využívají, naopak zajišťuje jednotný a dle jasných pravidel spravovaný zdroj dat o druhové rozmanitosti na území České republiky.

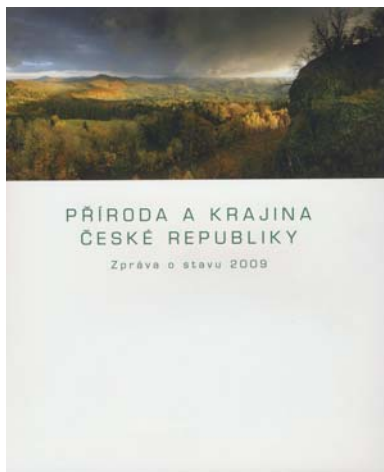
Do budoucna očekáváme zpřístupnění všem orgánům ochrany přírody do úrovně obcí s rozšířenou působností a další rozvoj spolupráce v rámci akademické sféry.

Karel Chobot, Michael Hošek, AOPK ČR

◀ Základní přehled o zpřístupnění Nálezové databáze AOPK ČR k 1. 1. 2010. Zdroj (mapy): © AOPK ČR 2009

Publikace

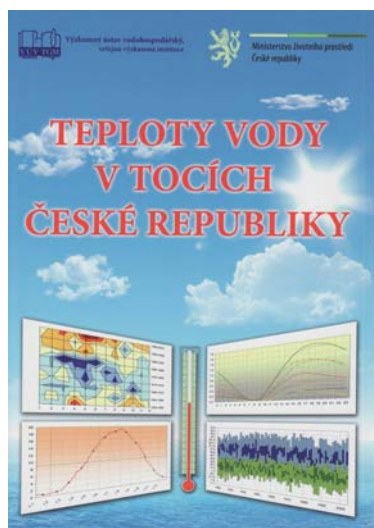
Příroda a krajina České republiky Zpráva o stavu 2009

Editoři: Ladislav Miko a Michael Hošek

Máte před sebou první vydání Zprávy, která hodnotí vybrané aspekty stavu české přírody a krajiny v dlouhodobějším horizontu a která na jednom místě shrnuje některé, podle našeho názoru významné, pohledy na českou přírodu na různých hierarchických úrovních – na úrovni krajiny, přírodních stanovišť či biotopů a na úrovni populací jednotlivých druhů. Jsme si vědomi, že tato Zpráva je jen prvním krokem a že by mohla být úplnější a podrobnější. Přesto má podle mého názoru tento materiál zpracovaný jako určitý časový snímek cenu nejen sám o sobě, ale jeho hodnota spočívá i v možnosti, že jeho vydání může zahájit tradici publikování dlouhodobé řady zpráv, které by se s určitou periodicitou (patrně s ohledem na šestiletou periodu reportingu pro Evropskou unii) vracely k hodnocení stavu, trendů a výhledů české přírody. Současně se může stát pro všechny zájemce podkladem, z něhož lze čerpat odkazy na zdrojové a další informace i povědomí o tom, které organizace v ČR tyto údaje shromažďují a spravují. Nechávám na čtenářích, aby si z publikace vybrali, co je zaujme a jaká data a souvislosti je osloví.

Ladislav Miko, ministr životního prostředí v roce 2009, citováno z předmluvy Zprávy

Publikaci vydala Agentura ochrany přírody a krajiny ČR u příležitosti Mezinárodního roku biodiverzity 2010.

Teploty vody v tocích České republiky

Kolektiv autorů

Monografie komplexně shrnuje poznatky o teplotě vody a její závislosti na teplotě vzduchu. V publikaci je provedena analýza kolísání hodinových, denních, měsíčních a ročních hodnot teplot vody a zkoumána jejich závislost na teplotě vzduchu. Je proveden odhad vývoje teploty vzduchu a teploty vody k roku 2050. Pro statistické zhodnocení růstu teploty vody a teploty vzduchu se použily 4 statistické testy (test přítomnosti trendu, test vzniku trendu, test existence trendu a test změny směrnice trendu). Tyto testy ukázaly přítomnost (popřípadě rok vzniku) trendu v časových řadách teplot vzduchu a teplot vody. Publikace rovněž přináší seznam všech vodoměrných stanic pozorujících teplotu vody, včetně získaných poznatků o ovlivnění jejich pozorování.

Vydal Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, 2009.

Výzkum a ochrana hydrosféry

Výzkum vztahů a procesů ve vodní složce životního prostředí, orientovaný na vliv antropogenních tlaků, její trvalé užívání a ochranu, včetně legislativních nástrojů
Kolektiv autorů

Materiál informuje o dosavadních výsledcích řešení výzkumného záměru MZP0002071101, který je proponován na období 2005–2011 jako základní program výzkumných aktivit Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, v. v. i., v oblasti vody. Předmětem výzkumného záměru je komplexní dlouhodobý výzkum v oblasti hydrosféry, orientovaný na vztahy a procesy ve vodní složce životního prostředí, vliv antropogenních tlaků, trvalé užívání vody a její ochranu, včetně tvorby právních nástrojů a technických opatření. Obecná strategie výzkumného záměru spočívá v zajištění trvalého předstihu obecného poznání v jednotlivých oblastech řešení. Získané poznatky jsou uplatňovány při zpracovávání reálných systémů hodnocení příslušných jevů a procesů v životním prostředí, jednotlivých antropogenních tlaků, priorit jejich závažnosti a nebezpečnosti, při zpracovávání metodických a ochranných opatření, včetně návrhů mechanismů pro směřování a funkci právních nástrojů. V současnosti je výzkumný záměr rozdělen do sedmi tematických oddílů: Hydrologie, Společenská a organismy, Antropogenní vlivy na povrchové vody, Voda a zvláště chráněné části přírody, Plošné a difuzní zdroje znečištění, Legislativní nástroje, bilanční, predikční, hodnotící a informační systémy a Koordinace a řízení výzkumného záměru. Zaměření jednotlivých subprojektů podle tematických oddílů a dosažené výsledky jsou hlavní náplní informativního materiálu.

Vydal Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, 2009.

DVD

Zpět do Evropy Pohled na změny životního prostředí České republiky 1989 – 2009

Skutečný stav životního prostředí v socialistickém Československu byl tak burcující, že stát většinu dat před veřejností raději tajil. V proslulém černém trojúhelníku mezi severními Čechami, jihem NDR a Polskem bylo nejznečištěnější ovzduší v Evropě. Většina měst neměla čističky odpadních vod a některé řeky se podobaly spíše průmyslovým stokám. Žalostný stav životního prostředí se stal pro veřejnost prioritou a požadavek razantně zlepšit kvalitu životního prostředí byl vysloven už při teplických demonstracích na podzim roku 1989. Už v prosinci téhož roku bylo založeno Ministerstvo životního prostředí, které velmi rychle předložilo řadu zásadních zákonů a vytvořilo tak legislativní prostředí pro zlepšení životního prostředí v České republice. Některé změny jsou překvapující: od roku 1990 se podařilo snížit emise oxidu siřičitého o 90 %, výrazně poklesly emise skleníkových plynů, byly vybudovány stovky čistíren odpadních vod, rozběhla se recyklace odpadů, zvýšil se podíl obnovitelných zdrojů, zejména využití solární energie. V roce 1992 byl přijat moderní zákon o ochraně přírody a krajiny, který s drobnými úpravami platí dodnes. Byly vyhlášeny tři nové národní parky, řada chráněných krajinných oblastí a celé území ČR bylo zmapováno pro tvorbu soustavy Natura 2000. V roce 2004 se ČR stala členem Evropské unie, kdy plně implementovala evropskou legislativu a v roce 2009 se ujala předsednictví v Radě EU. Některé problémy přetrvávají, především se jedná o vysokou energetickou náročnost české ekonomiky a její závislost na fosilních palivech, jen pomalu se odstraňují staré ekologické zátěže, nárůst automobilové dopravy zatěžuje městské aglomerace oxidy dusíku a polétavým prachem, výstavba sídel a komunikací stále více fragmentuje naši krajinu.

Dokument Zpět do Evropy přináší řadu pohledů na proměny životního prostředí ČR a roli ČR ve sjednocené Evropě. V dokumentu hovoří výkonná ředitelka Evropské agentury pro životní prostředí Jacqueline McGlade, první ministr životního prostředí ČR Bedřich Moldan, bývalý ministr životního prostředí ČR Martin Bursík a Ladislav Miko, ředitel na Generálním ředitelství pro životní prostředí Evropské komise, který byl také v květnu 2009 jmenován ministrem životního prostředí.

Filmy

Komu patří moře? Zápas o poslední zdroje

Německo, 2008, režie Sarah Zierul. Snímek získal na MFF Ekofilm 2009 Cenu v kategorii publicistika, zpravodajství

Hledání posledních přírodních zdrojů dosáhlo nové hranice: hlubin moře. Hlubinné pláně byly doposud považovány za mrtvou pouštinu. Dnes ale vězkumníci objevují tisíce metrů pod hladinou krajiny úchvatné krásy s množstvím nových živých forem a obrovskými zásobárnami surovin – zlata, mědi, ropy a plynu. Tento dokument poprvé ukazuje projekty, jejichž cílem je využít bohatství hlubin. V hlubinách neexistují pevné hranice a i blíže k pobřeží jsou hranice často diskutabilní. Hrozba politického konfliktu, změn v mezinárodní rovnováze a environmentálních škod je skutečná a blízká.

KDE NÁS NAJDETE

→ Infotherma 2010

Mezinárodní topenářská výstava zaměřená na ekologické a ekonomické vytápění, úspory energie a využívání obnovitelných zdrojů v malých a středních objektech, největší svého druhu v České i Slovenské republice, se bude pod záštitou MŽP konat od 18. do 21. ledna 2010 v Ostravě, na výstavišti Černá louka.

Více informací najdete na www.infotherma.cz

→ Ozvěny Ekofilmu

V pražském kině Světozor se bude 18. 1. 2010 od 20.30 promítat dokumentární snímek Afghánské ženy za volantem, který byl součástí MFF Ekofilm 2009. Dokument sleduje osudy čtyř žen – řidiček mezi třicítkou a čtyřicítkou. Všechny jsou vdané a mají děti. Přinášejí informaci o roli genderu v uspořádání afghánské společnosti a o nesnadné cestě tamních žen za emancipací.

→ Ozvěny Ekofilmu Mladá Boleslav

Počínaje 21. lednem se budou v Ekocentru Zahrada v Mladé Boleslavi každý měsíc promítat filmy oceněné na MFF Ekofilm 2009. Více informací poskytne pořadatel Jan Cindr (jan.cindr@ddm-mb.cz).

→ Ozvěny Ekofilmu Slivenec 2010

Přehlídka vítězných snímků z 35. ročníku MFF Ekofilm proběhne ve dnech 22. a 23. ledna 2010.

Více informací získáte na stránkách www.praha-slivenec.cz

→ Ozvěny Ekofilmu Česká Lípa 2010

3. ročník přehlídky dokumentárních filmů s ekologickou tematikou oceněných na MFF Ekofilm 2009 se bude v České Lípě konat od 3. března do 24. dubna 2010. Více informací naleznete na www.mucl.cz nebo získáte od pořadatele Petra Mášky (maska@ralsko.net).

→ Naše národní parky – Zelené mosty Evropy

Výstava fotografií prezentující přírodu a krajinu našich národních parků vznikla při příležitosti stého výročí založení prvních národních parků v Evropě. Všechny naše národní parky – Krkonošský, Šumava, Podyjí i České Švýcarsko – jsou chráněná území, která překračují hranice a mají své protějšky na území sousedních států. Staly se tak symbolickými zelenými mosty, které zajišťují ochranu posledních fragmentů nedotčené přírody a zároveň jsou výrazem vůle evropských států společně chránit přírodní dědictví starého kontinentu.

Výstavu můžete od 8. do 31. ledna vidět ve Škodově paláci v Praze.

2010 Mezinárodní rok biodiverzity

**Pro pestrou přírodu, pro budoucnost.
For diverse nature, for our future.**

Zpravodaj Ministerstva životního prostředí ■ Ročník XX, číslo 1/2010 ■ Vychází 11 čísel ročně ■ Vydává Ministerstvo životního prostředí, Vršovická 65, 100 10 Praha 10, tel. 267 122 549, www.mzp.cz ■ Odpovědná redaktorka Mgr. Hana Kolářová, tel. 261 910 608, e-mail hana.kolarova@tiscali.cz ■ Grafická úprava Oxport, s.r.o.; fotografie bez uvedení zdroje jsou z archivu Oxport, s.r.o. ■ Tisk PBtisk, s. r. o. ■ Prosíme zájemce o odběr Zpravodaje MŽP, Věstníku MŽP a Zpravodaje EIA-IPPC-SEA, aby svou žádost a adresu k zasílání oznámili na e-mail zpravodaj@mzp.cz – budou tato periodika dostávat zdarma. Na stejný e-mail můžete psát i své dotazy a náměty. ■ MK ČR E 6189 ■ ISSN – tištěná verze 0862-9005

